

Збірник наукових матеріалів
XXXIV Міжнародної науково-практичної
інтернет - конференції
el-conf.com.ua

«ІННОВАЦІЇ В НАУЦІ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ»

07 жовтня 2019 року

Частина 5

м. Вінниця

Інновації в науці: сучасні виклики, XXXIV Міжнародна науково-практична інтернет-конференція. – м. Вінниця, 07 жовтня 2019 року. – Ч.5, с.76.

Збірник тез доповідей укладено за матеріалами доповідей XXXIV Міжнародної науково-практичної інтернет - конференції «Інновації в науці: сучасні виклики», 07 жовтня 2019 року, які оприлюднені на інтернет-сторінці el-conf.com.ua

Адреса оргкомітету:
2018, Україна, м. Вінниця, а/с 5088
e-mail: el-conf@ukr.net

Оргкомітет інтернет-конференції не завжди поділяє думку учасників. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники, їх наукові керівники та рецензенти.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерела є обов'язковим.

ЗМІСТ

Педагогічні науки

<i>Вовк А.Ю.</i> МОЖЛИВОСТІ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО МЕТОДУ В ФОРМУВАННІ ЗНАНЬ УЧНІВ ІЗ УЖИТКОВОЇ ХІМІЇ	5
<i>Галінін Д.О., науковий керівник Солдатенко О.І.</i> ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО РОЗВИТКУ МЕТРО-РИТМІЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ МУЗИКИ.....	7
<i>Горбач Н.Л., Кальченко Т.М.</i> РОЛЬ РОЛЕВЫХ ИГР НА ЗАНЯТИЯХ ПО АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ	17
<i>Грачова Т.М., Врублівська О. О.</i> ВПЛИВ ВІКОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ СТАРШОКЛАСНИКІВ НА ПІДГОТОВКУ ВЧИТЕЛЯ-СЛОВЕСНИКА ДО УРОКУ	19
<i>Долгачова О.А.</i> ВИВЧЕННЯ НОВОГО НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ З ФІЗИКИ ЗАСОБАМИ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	22
<i>Кравченко Ю.А.</i> ФОРМУВАННЯ ПРОЕКТНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЙ ЗАСОБАМИ ЕВРИСТИЧНИХ МЕТОДІВ ПРОЕКТУВАННЯ...	27
<i>Левченко І.І., Ханікянц О.В.</i> ВИКОРИСТАННЯ ЗАНЯТЬ ОЗДОРОВЧИМ ФІТНЕСОМ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ У КОЛЕКТИВІ.....	32
<i>Попов В.М., Богатов О.І.</i> МЕСТО ОХРАНЫ ТРУДА В ПОДГОТОВКЕ ИНЖЕНЕРА-МЕХАНИКА АВТОТРАНСПОРТА.....	36
<i>Самборський С.</i> НАЦІОНАЛЬНА ТВОРЧІСТЬ ДІТЕЙ І МОЛОДІ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ДЕФІНІЦІЯ ТВОРЧОЇ СПАДЩИНИ СОФІЇ РУСОВОЇ....	42
<i>Сірко Г.В.</i> УМОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ВИХОВАННЯ ПАТРІОТИЧНИХ ПОЧУТТІВ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА.....	47
<i>Суржик Д.В.</i> ВИКОРИСТАННЯ ЗАДАЧ ІСТОРИЧНОГО ТИПУ ПІД ЧАС ПОЗАКЛАСНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З АЛГЕБРИ	53
<i>Тесленко О.А.</i> ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ...	58

<i>Титарчук М.В.</i> ФОРМУВАННЯ МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ.....	64
<i>Шкварчук О.В.</i> ВИКОРИСТАННЯ ТЕЛЕБАЧЕННЯ У ПОЗАКЛАСНІЙ РОБОТІ.....	68
<i>Юркова О.Ф.</i> ДОЦІЛЬНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ.....	72

МОЖЛИВОСТІ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО МЕТОДУ В ФОРМУВАННІ ЗНАНЬ УЧНІВ ІЗ УЖИТКОВОЇ ХІМІЇ

Вовк А.Ю.,

*студентка 2 курсу магістратури
природничого факультету
спеціальності : «Середня освіта : Хімія»
Житомирський державний університет
імені Івана Франка
м. Житомир, Україна*

Сучасна підготовка вчителя хімії у ВНЗ представлена багатокомпонентною ступеневою системою педагогічної освіти. Вона побудована на основі взаємозв'язку різних видів діяльності студентів, інтеграції теоретичних і практичних знань із вміннями. Удосконалення професійно-педагогічної підготовки студентів є однією з актуальних проблем методики навчання хімії в умовах модернізації сучасної освіти. Реформування змісту освіти майбутніх учителів, що відбувається зараз, потребує визначення основних складових їх підготовки як висококваліфікованих педагогічних працівників, розробки та упровадження методики формування у них відповідних знань, умінь та навичок [1].

Сучасна програма з хімії для середньої загальноосвітньої школи пропонує виконувати учням такі види навчального хімічного експерименту: лабораторні дослідження, практичні роботи та домашні експерименти, які є відомим але, раніше, рідкоживаним видом експериментальної роботи в школі. Такий вид хімічного експерименту використовувався вчителями тільки в позааудиторній роботі, як елемент роботи з учнями, що виявляють інтерес до вивчення хімії, прагнуть досягти вищого рівня навченості, приймають участь в науково-дослідній роботі з хімії. Широке використання такого виду експерименту в масовій загальноосвітній школі вимагає формування вмінь студентів, які отримують кваліфікацію вчителя хімії організовувати, виконувати та проводити домашній хімічний експеримент в майбутній професійній діяльності [2,3].

Особливість хімії, як експериментальної науки, вимагає, щоб її

викладання базувалося на використанні навчального хімічного експерименту, який забезпечує дотримання принципу наочності в навчанні, формує практичні вміння та навички, розкриває закономірності хімічних процесів [4].

Найбільш повно роль хімічного експерименту в навчальному процесі визначена В. М. Найданом та А. К. Грабовим, яка полягає у тому, що «він є початковим джерелом знань, пов'язує теорію з практикою, доводить правильність теоретичних положень, сприяє формуванню практичних умінь і навичок учнів, розвитку, вдосконаленню і закріпленню знань. Він розвиває інтерес учнів до вивчення хімії й формує науковий світогляд» [5, с. 141].

Поглибити знання учнів з хімії може і домашній хімічний експеримент, але із застосуванням експериментального методу в формуванні знань з ужиткової хімії.

Домашній (ужитковий) хімічний експеримент це вид самостійної експериментальної роботи, яку учні мають можливість проводити в індивідуальному порядку вдома (в домашніх умовах) використовуючи лабораторний посуд та обладнання виготовлене власноруч або придбане як наочне приладдя. Основними завдання такого експерименту є поглиблення знань з хімії, розвиток пізнавального інтересу до вивчення предмету, вдосконалення експериментальних умінь учнів, вивчення значення хімії у практичній діяльності та житті людини [6].

Це означає, що школярі, знаючи хімічну реакцію в теорії можуть відтворити її самостійно вдома із схожими зовнішніми ознаками: наприклад, виділення газу, випадіння осаду, зміна кольору розчину при злитті двох речовин і т.д.

Отже, застосування таких методів дозволяє учням краще зрозуміти теоретичний матеріал і закріпити експериментальні навички.

Література:

1. Анічкіна О. В. Формування вмінь проведення хімічного експерименту в школі майбутніми вчителями природничих дисциплін : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія та методика навчання (хімія)» / О. В. Анічкіна. – Київ, 2016. – 20 с.

2. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів : Хімія. 7- 9 класи [Електронний ресурс] / Л. П. Величко. – 2015. – 29 с. – Режим доступу : http://old.mon.gov.ua/ua/activity/education/56/692/educational_programs/1349869088/4.

3. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів : Хімія. 7-11 класи / Л. П. Величко, О. Г. Ярошенко. – К. : ВТФ “Перун”, 2006. – 32 с.

4. Фіцула М. М. Педагогіка : навч. посіб. [для студ. вищих навч. закл. освіти] / М. М. Фіцула. – К. : Академія, 2000. – 544 с.

5. Найдан В. М. Використання засобів навчання на уроках хімії : [посіб. для вчит.] / В. М. Найдан, А. К. Грабовий. – К. : Рад. школа, 1988. – 218 с.

6. Анічкіна О. В. Використання домашнього експерименту з хімії у підготовці майбутніх вчителів / О. В. Анічкіна // V регіональна науковопрактична конференція «Житомирські хімічні читання – 2016». – Житомир, 2016. – С. 108–112.

УДК 378:37.091.12.011.3-051:78: [373.3.015.31

Педагогічні науки

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ
МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО РОЗВИТКУ МЕТРО-РИТМІЧНИХ
ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ МУЗИКИ

Галінін Д.О

студент факультету початкового навчання

"Чернігівський колегіум"

національний університет ім.Т.Г.Шевченка

м.Чернігів, Україна

Науковий керівник - Солдатенко О.І

У сучасному суспільстві освіта стала однією з найбільш широких сфер людської діяльності й розглядається як головний чинник соціального та економічного прогресу. Причиною такої уваги є розуміння того, що найважливішою цінністю та основним капіталом сучасного суспільства є людина, яка здатна знаходити й засвоювати нові знання, приймати нестандартні рішення.

Питання професійної підготовки вчителя музики знаходяться в числі проблем, що вирішуються сьогодні педагогічною наукою. Від того, яким буде вчитель музики, як здійснюватиме свою подальшу діяльність, чи здатен він ураховувати вимоги, що висуваються йому суспільством, теорією й практикою педагогічної освіти, багато в чому залежить рівень освіченості, виховання та розвитку духовної культури школяра. Вирішення цього важливого, актуального завдання може бути здійснено тільки за наявності висококваліфікованих учителів, які володіють системою знань, умінь і навичок на рівні високих вимог сучасності.

Проблеми підготовки вчителя, розвитку загально - педагогічних та спеціальних здібностей, удосконаленню форм та методів професійної підготовки присвячено роботи багатьох учених-педагогів. Різні підходи до розробки моделі діяльності педагога відображено в працях: С. І.Архангильського, А. А. Вербицького, С. Г. Вершловського, І. О. Зязюн, Н. В. Кузьміної, В. О. Сластьоніна, Н. Ф. Тализіної та ін. Специфіку процесу педагогічної освіти вивчали такі вчені, як Є. П. Белозерцев, М. Я. Віленський, В. П. Кузовлев, Н. В. Кузьміна, А. В. Мудрик, В. О. Сластьонін та ін. Формування відчуття ритму у учнів – одна з найважливіших задач музичної педагогіки і в той же час, як загально-визнано, - одна з найскладніших. Ми маємо на увазі реальні труднощі, з якими зв'язано музично-ритмічне виховання, деякі авторитетні фахівців схильні часом скептично оцінювати самі перспективи, потенційні можливості цього виховання. Вельми категорично, наприклад, висловлювався з даного приводу А.Б.Гольденвейзер: «В моїй практиці бували випадки, коли учні з дуже слабким ритмом розвивалися і робилися ритмічно повноцінними, але все-таки я повинен сказати, що це досягалось величезною працею. На цьому шляху педагоги і ті, що вчать навіть терплять розчарування».

В чому суть і походження цих труднощів? Перш за все в тому, що в комплексному подразнику, яким є звук, тривалість – компонент більш слабкий (невизначений), порівняно з висотою – компонентом більш сильним (визначеним). Остання, тобто висота, у принципі завжди може бути достатньо чітко

зафіксована, чим і зумовлюється точне місцеположення того або іншого звуку на нотному стані; що ж до тривалості звуку, його «життя в часі», то це піддається лише більш менш відносній (щоб не сказати - умовній) фіксації. «Ми нічим не можемо зміряти тривалість звуків, крім свого безпосереднього ритмічного відчуття, - розвиває тезу про музично-ритмічну здатність А.Б.Гольденвейзер. – Ціла нота в два рази довше половинної, і це можна пояснити лише шляхом просторових аналогій. Але якщо ви відчуваєте, що гравець тримає цілу ноту довше, ніж потрібно, спробуйте довести йому, що маєте рацію ви, а не він!».

Найбільш фундаментально досліджувала діяльність вчителя музики Л.Г.Арчажнікова, яка доводить, що його підготовка пов'язана з вивченням різноманітного комплексу спеціальних дисциплін, які передбачають свою методику викладання: навчання гри на інструменті, диригування, сольний спів, роботу з хором тощо. Автор підкреслює, що спрямованість у всіх методик повинна бути загальна - підготовка вчителя до здійснення різноманітної діяльності в загальноосвітній школі[1, с. 34].

Аналогічну думку ми знаходимо й у Ю. Б. Алієва, який вважає, що для вирішення конкретних завдань, які виникають у вчителя музики з першого дня роботи в школі, необхідний весь арсенал психолого - педагогічних та музичних знань, тому що ситуації, з якими він стикається, мають комплексний характер [2, с. 200 - 201]. Тому, як би не покращувався навчально-музичний процес у вищій школі, випускника вищого навчального закладу не можна розглядати як готового, сформованого вчителя-музиканта, адже заклад не може озброїти студента на будь-які випадки педагогічного життя.

Підготовка професіонала, компетентного спеціаліста, який займається будь-яким видом музичної діяльності, потребує володіння комплексом психолого-педагогічних та музичних знань і вмінь. Удосконалення підготовки вчителя музики знаходиться в прямій залежності не тільки від правильної орієнтації студента в процесі навчання на спеціальних заняттях, але й від загального методичного забезпечення та практичного досвіду, які він отримує з усієї різноманітності дисциплін на музично-педагогічному або мистецькому

факультеті. Слабкість або недостатність методичної підготовки негативно виявляється в студентів, які проходять педагогічну практику, а потім і в роботі молодих учителів у школі.

Загальноосвітня школа потребує універсальних спеціалістів, які вміють не тільки проводити уроки музики, але й бути вихователями та пропагандистами в широкому значенні цих слів. Складність цієї професії, - пише відомий педагог О. А. Апраксина, - визначається необхідністю тісного взаємозв'язку елементів, які входять і до поняття „вчитель”, і до поняття „музикант”, причому кожне з них у свою чергу багатогранне. Учитель музики проводить навчально-виховну роботу, формує погляди, переконання, потреби, смаки, ідеали дітей. Він повинен бути не просто широко освіченою людиною, яка добре знає свій предмет, але особистістю у високому суспільному значенні цього слова[3, с. 5]. Розглядаючи основні якості вчителя музики, О. А. Апраксина визначає найбільш професійно значущі:

- володіння аудиторією;
- освіченість;
- володіння словом;
- любов до дітей;
- захопленість музикою;
- володіння інструментом;
- співацька та хормейстерська підготовка;
- уміння читати ноти з аркуша та транспонувати;
- уміння застосовувати технічні засоби навчання.

Перелічені якості, необхідні компетентному вчителю музики.

Виходячи з цього, мною було виявлено основні завдання вчителя для розвитку музичних здібностей школярів:

1. прищеплювання любові до української культури та музики, народних звичаїв і традицій;
2. виховання поваги до культурних цінностей інших націй і народів;
3. введення учнів у світ мистецтва шляхом любові до музики та її розуміння; здійснення естетичного виховання учнів засобами інструментального мистецтва;

4. формування відчуття прекрасного;
5. розвиток музичного слуху, творчих та виконавських здібностей учнів;
6. створення умов для розвитку творчих здібностей, інтелектуального та духовного розвитку учнів.

7. Розвиток емоційності під час виконання музичних творів, передбачених навчальною програмою .

8. Розвиток мотивації до самостійного навчання.

9. Систематична робота щодо музично-технічного розвитку учня.

10. Виховання в учня вільної і природної посадки за інструментом (організація доцільних ігрових рухів).

11. Правильна організація самостійних домашніх занять учня, навчити учнів раціонально використовувати час , відведений для роботи дома.

12. Формування та розвиток художньо-образного мислення.

13. Формування здатності до концентрації уваги.

14. Розвиток метро - ритмічних здібностей.

Формуються та виявляються в переосмисленні студентами отриманих знань, системності навчального процесу, цілеспрямованому поєднанні дисциплін, які викладаються у ВНЗ. О. А. Апраксіна підкреслює: - тільки поєднавши перелічені вище якості, можна говорити про підготовку кваліфікованого вчителя музики[3, с. 7].

Висловлювання О. А. Апраксіної збігаються з державними вимогами до підготовки вчителя музики у кваліфікаційній характеристиці, у якій мова йде про те, що: випускник, який отримав кваліфікацію вчителя музики, знає основні напрями та перспективи розвитку освіти, педагогічної науки, психологію, основи загальнотеоретичних дисциплін, методику викладання предмета, виховну роботу, засоби навчання та їхні дидактичні можливості.

Безпосереднє здійснення завдань музичної освіти й виховання залежить від учителя, рівня та якості його кваліфікації. Через це підготовка педагогів-музикантів загальноосвітнього профілю набуває такого великого значення в наші дні.

Як зазначено в „Концепції національного виховання”, принципи гуманізації й демократизації мають бути провідними в роботі вчителя. Сьогодні можна стверджувати, що одним з найважливіших чинників гуманізації й демократизації школи є педагогіка співробітництва, покладена в основу навчально-виховного процесу.

На уроках музики, по-перше, вона здійснюється в гуманному ставленні до дітей - співробітництві вчителя з учнями. Повага до дітей виявляється в умінні володіти як фронтальним, так і діалогічним спілкуванням, тобто спілкуванням з конкретним учнем. Проте сутність педагогічного бачення дитини не в тому, щоб виявити порушення дисципліни або неправильну відповідь на запитання, а в шанобливому ставленні вчителя до дитячих захоплень, у вмінні ненав'язливо вплести їх у канву уроку[4, с. 138].

Педагогіка співробітництва в процесі музичного навчання й виховання здійснюється також в індивідуально-диференційованому підході до учнів. Урок музики в школі як основна форма ускладнює можливість індивідуально-диференційованого підходу до кожного учня, проте досвід дає підстави для виділення таких параметрів диференціації навчання: а) обсяг і складність навчального матеріалу на уроках; б) методи й прийоми, що застосовує вчитель; в) особливості спілкування й педагогічна оцінка.

У педагогіці співробітництва дуже важливим є надання учням вільного вибору в усьому, де є для цього можливість і доцільність: як треба виконувати той чи інший твір; запропонувати учням одну з кількох рівноцінних пісень на вибір; закріпити навчальний матеріал, організовуючи цей процес по-різному, з перевагою того виду музичної практики, який оберуть діти; надання учням домашнього завдання з можливістю вільного вибору, випробовування власних сил у різних видах художньо-творчої діяльності.

Педагогіка співробітництва розкриває ще й інший напрямок - організацію й тактовне спрямування вчителем роботи учнів між собою. Як відомо, значення колективної праці особливо велике під час систематизації та узагальнення того, що вивчають. Те, чого учень не може зробити самостійно, під силу колективу, який підтримує, заохочує, дає кожній дитині відчуття

належності до групи, змогу вчитися в інших, порівнювати свої досягнення з успіхами однокласників. Так у школярів формуються вміння й навички роботи в колективі [Там само, с. 142].

У процесі навчальної діяльності в школярів розвиваються здібності, мислення, мовлення, пам'ять та інші психічні функції. Як зазначає Л. Виготський, кожна психічна функція соціально - психологічного пристосування, як форма взаємодії і співробітництва між людьми, а вже потім - як форма індивідуального пристосування, як психологія особистості[5, с. 45].

Суттєвим для музичного навчання є методологічне положення про необхідність міжособистісного контакту вчителя й учнів, який має ґрунтуватися на рівноправності учасників навчального процесу. Уміння вислухати учня, стати на його позицію, вважати її такою ж самоцінною, як і власну, є необхідною умовою занять музикою, створення творчої атмосфери на уроці.

Процес гуманізації та гуманітаризації сучасної освіти вимагає всебічного розвитку потенційних можливостей кожної дитини. Тому в програмі з музики для загальноосвітніх шкіл „ головною метою дисциплін художнього циклу, які складають освітню галузь „ Мистецтво ”, є розвиток особистісно оцінного ставлення до мистецтва, здатності до сприймання, розуміння і творення художніх образів, потреби в художньо-творчій самореалізації [6, с. 4].

Ефективність процесу навчання та виховання учнів багато в чому залежить від особистості вчителя, його світогляду, професійної підготовки, педагогічного таланту й майстерності, багатства інтелекту.

Учитель загальноосвітньої школи (так і шкіл загального мистецького спрямування) повинен бути організатором художньо-творчої діяльності учнів, спрямовувати свою діяльність у річище постійного творчого пошуку. У системі підготовки вчителя музики чи не найперше місце належить питанням його творчого розвитку. І це не випадково, адже творче начало має наскрізь проймає всю його діяльність у загальноосвітній школі.

Вирішення різноманітних ситуацій на уроці або спілкування з вихованцями під час дозвілля, добір ефективних методів викладання предмета, виконання му-

зика прямо апелюють до творчих здібностей учителя, його музичного й педагогічного натхнення. Проблеми творчості вчителя останнім часом досліджуються досить інтенсивно. Повною мірою вже вивчено психолого-педагогічні, методичні закономірності професійної діяльності вчителя загальноосвітньої школи.

Як відомо, творчий характер має нести не тільки вирішення вчителем педагогічного завдання, а й утілення його в спілкуванні з учнями. Тобто творчість необхідна в процесі підготовки до уроку й на самому уроці, у процесі взаємної діяльності та в спілкуванні з дітьми.

Суттєвою умовою успішного творчого процесу є впевненість у своїх силах. Учитель, який хоче виховати в дітей справжні творчі нахили, повинен мати у своєму педагогічному арсеналі широкий вибір прийомів та методів, які б спонукали до творчих пошуків школярів, а це і є провідним завданням музичної педагогіки - художньо-творчий розвиток школярів. Отже, творчість учителя є необхідною умовою високоякісної музично-педагогічної праці, засобом використання професійної підготовки.

У цьому напрямку великого значення набуває підготовка вчителя до здійснення виховної роботи з дітьми загальноосвітньої школи. Творча ініціатива вчителя, його активна життєва позиція, політична зрілість допоможуть йому правильно побудувати виховну роботу з учнями.

До числа чинників, які визначають професійну підготовку вчителя музики, слід віднести також його педагогічну майстерність, під якою ми розуміємо складний комплекс взаємопов'язаних компонентів. Основними з них є педагогічне мислення, педагогічні знання, уміння й навички.

Курс на гуманітаризацію системи освіти спричинив появу нового педагогічного мислення, просунув уперед процес оновлення освітньої політики й основних підходів до конструювання педагогічних систем та технологій. Пошуки ефективних способів удосконалення професіоналізму вчителів призводять до розробки нових технологій, пов'язаних з орієнтацією на саморозвиток і самовдосконалення.

Принциповими питаннями особистісно-розвивальної освіти є створення умов для її розвитку, рівноправність та взаємна зацікавленість у розвитку всіх

суб'єктів навчання, стимулювання саморозвитку в стратегічних видах життєдіяльності, включаючи визначення цілі, завдань та професійне становлення.

Художньо-педагогічна освіта знаходиться на шляху створення ефективних технологій і методик індивідуально-особистісного творчого розвитку педагога, подолання обмежень у цьому напрямі. І, насамперед, мова йде про обмеження, що стосуються проблем розвитку особистості фахівця.

Готовність майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної художньо-педагогічної діяльності ми можемо визначити за такими елементами: ціннісне ставлення до професії вчителя; знання об'єкта професійної діяльності; бачення змісту навчальної дисципліни як частини культури; оволодіння системою конструювання змісту навчального предмета; високий рівень самореалізації вчителя; цілеспрямованість; творча самостійність; потреба в самовихованні.

„ Тільки особистість може впливати на розвиток і визначення особистості, тільки характером можна створити характер ”, - зауважує К. Д. Ушинський[7, с. 56].

Отже, що основними компонентами, які складають фундамент професійної підготовки вчителя музики загальноосвітньої школи, є: високий рівень загально інтелектуального розвитку, педагогічна майстерність, музична культура, професійне становлення.

Розвиток цих якостей учителя має здійснюватися в тісному взаємозв'язку та систематично в процесі його підготовки.

Виховна мета уроків музики в загальноосвітній школі буде досягнута вчителем у тому випадку, якщо в сьогоденні учнів і після школи не зменшиться бажання та вміння займатися одним з видів музичної діяльності, спілкуватися з високохудожньою музикою, з мистецтвом.

Виходячи з цього всього та особистого досвіду, мною були розроблені форми, методи та прийоми організації навчання задля розвитку метро - ритмічних здібностей школярів на уроках музики, у гуртковій роботі, так і в класі ударних інструментів в мистецьких закладах.

- Ознайомлення учнів з інструментами, тренажерами, розповідь, показ та власна ілюстрація, залучення старших учнів, ознайомлення учнів з історією виникнення ударного мистецтва шляхом власної розповіді,

- Власний показ творчих форм музикування, підбір цікавої програми для учнів, відвідування з учнями різноманітних концертів, заняття на тренажерах, ілюстрація нових вправ та завдань,

- Знайомство з ударними інструментами різних країн та народів, залучення відео ресурсів. Заняття з концертмейстером.

- Вправи на розвиток техніки рук та ніг на різних тренажерах з різним покриттям, ілюстрація та пояснення кожного руху при грі на інструментах та при заняттях на тренажері. Залучення вправ на координацію для рук та ніг.

- Програвання вивченої програми з концертмейстером в залі для виступу, гра на ударній установці під музичний супровід, повторення та вивчення нових вправ для техніки рук та ніг а також для координації рухів.

Література

1. Арчажникова Л. Г. Профессия - учитель музыки / Л. Г. Арчажникова. - М. : Просвещение, 1984. - 111 с.

2. Алиев Ю. Б. Настольная книга учителя-музыканта / Ю. Б. Алиев. - М. : Владос, 2000. - 250 с.

3. Музыкальное воспитание в школе : сб. ст. / сост. О. А. Апраксина. - Вып. 15. - М. : Музыка, 1982. - 43 с.

4. Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики : зб. наук. пр. / відп. за вип. Н. В. Гузій та ін. - К. : НПУ, 2001. - Вип. 6. - 295 с.

5. Выготский Л. С. Развитие высших психических функций (из неопубликованных трудов). - М., 1960. - 258 с.

6. Програми та поурочні методичні розробки для середніх загальноосвітніх шкіл. Музыка: 1 - 4 класи / авт. кол. : О. Ростовський, Р. Марченко, Л. Хлебникова, З. Бервецький. - К. : Перун, 2002. - 128 с.

7. Ушинский К. Д. Собрание сочинений / К. Д. Ушинский. - М. - Л.: Изд-во АПН РСФСР, 1948. - Т. 3. - 680 с.

РОЛЬ РОЛЕВЫХ ИГР НА ЗАНЯТИЯХ ПО АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ

Горбач Н. Л.

старший викладач кафедри іноземних мов

Кальченко Т. М.

старший викладач кафедри іноземних мов

Харківський національний

університет внутрішніх справ

Харків, Україна

Ролевая игра-это эффективная методика оживления атмосферы преподавания и обучения. Она помогает побудить интерес учащихся и сделать процесс овладения иностранным языком увлекательным. Главный вопрос преподавателя иностранного языка состоит в том, как успешно применить и максимально использовать ролевую игру на занятиях. Для обучения английскому языку. Результаты исследований показывают, что очень важными являются следующие факторы: выбираемая тема должна быть реальной и актуальной; преподавателю нужно исправлять ошибки; некоторые преподаватели выступают в роли зрителя или участника.

Преподаватели кафедры иностранных языков Харьковского национального университета внутренних дел активно используют ролевую игру в процессе преподавания иностранного языка. Темы, которые предусмотрены рабочей программой способствуют проведению ролевой игры. От преподавателя требуется большая предварительная работа. Прежде всего, преподаватель должен четко определить лексико-грамматический материал для проведения игры, разработать сценарий игры и назначить роли, а также продумать, на каком этапе урока лучше всего проводить игру.

Так, например, по теме «Описание человека и вещей» вполне возможно провести такую игру на этапе закрепления лексико-грамматического материала урока. Описание игры: к полицейскому обратился человек, у которого украли ценную вещь. Для того, чтобы найти украденную вещь, полицейский просит подробно описать ее и попутно ответить на ряд вопросов. Например, если

украденная вещь представляет собой кошелек, полицейский спрашивает, что в нем находится. Здесь активно тренируется лексика урока, а также грамматическая конструкция *There is, There are*. Таким же образом можно описать пропавшего человека. Игру можно проводить в форме диалога или раз делить учебную группу на микрогруппы.

С одной стороны, включение ролевой игры в процесс обучения иностранному языку всегда кстати. Ролевая игра добавляет разнообразие, изменяет динамику урока.

Однако, с другой стороны, в последнее время методисты обращают внимание на то, что несмотря на свою популярность, интерес к ролевой игре резко снизился, поскольку критика рассматривает ролевую игру как искусственную деятельность, которая не обязательно отображает реальные мировые языковые потребности...

Ролевая игра является важной, поскольку дает обучаемым возможность практиковать общение в разных жизненных ситуациях и в разных социальных ролях. Кроме того, она также позволяет ученикам раскрывать свои творческие способности и на некоторое время поставить себя на место другого человека.

Различают три типа ролевой игры: это ролевая игра по полностью написанному сценарию, наполовину разработанная ролевая игра и игра без сценария. В полностью написанной ролевой игре дается каждое слово, и каждый ученик должен понять и запомнить свою роль. Такой тип ролевой игры включает объяснение образцового разговора в предусмотренном учебнике. Главная цель беседы заключается в том, чтобы сделать каждый элемент языка осмысленным и легким для запоминания.

Проанализировав опыт методистов и свой собственный опыт, мы пришли к выводу, что ролевая игра занимает достойное место в процесс обучения иностранному языку и что ее можно и нужно использовать на занятиях.

Литература:

1. Журнал учеба и исследование мова865 2017 публикация академии
2. Википедия

ВПЛИВ ВІКОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ СТАРШОКЛАСНИКІВ НА ПІДГОТОВКУ ВЧИТЕЛЯ-СЛОВЕСНИКА ДО УРОКУ

Грачова Т. М.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри української філології*

Врублівська О. О.

магістр

Маріупольський державний університет

м. Маріуполь, Україна

Виховання гармонійно розвиненої особистості у межах шкільного навчального філологічного процесу є можливим лише за умови врахування психологічних, фізіологічних, інтелектуальних вікових потенцій учнів. Учитель-словесник, що ставить собі за мету на уроках української літератури сформувати в учнів старших класів правильні естетичні домінанти, повагу до художнього слова і письменницької праці, розвинути в учнів почуття прекрасного, повинен планувати свою роботу, акцентуючи увагу на вікових особливостях учнів. Кожен період у житті дитини має свої особливості, врахування яких принципово коригує та обумовлює зміст і форму навчального матеріалу у закладах середньої освіти. Тому вивчення феномену юнацтва є **актуальним завданням** сучасної психолого-педагогічної науки.

Метою дослідження є актуалізація основних вікових особливостей учнів старших класів закладів середньої освіти з метою врахування їх у процесі викладання літератури.

Часто можна спостерігати, як діти старших класів декларують активну свідому підготовку до дорослого самостійного життя з його правилами і нормами. Як правило, учень старшої школи – оптиміст, життєлюб, оскільки комунікативні, психологічні проблеми підліткового періоду вже не стоять так гостро. Однак, учителю варто брати до уваги той факт, що деяких старшокласників стрімкий розвиток власного життєвого досвіду лякає. Юнаки, відриваючи

власний внутрішній світ, часто стикаються з проблемою непорозуміння з оточуючими. Діти цієї вікової категорії надто уважно ставляться до власної зовнішності, порівнюючи себе з однолітками. При цьому їм вкрай необхідно визнання їх індивідуальних талантів. Небезпечною у цьому віці є позиція щодо фізичного безсмертя, що викликає небезпечне загравання зі смертю. Як наслідок, у частини дітей у юнацькому віці спостерігається підвищена невротичність, посилення інвертованості.

Приємно зауважити, що у старшому шкільному віці посилюється внутрішня мотивація учнів до навчання. Сучасний юнак – це людина, яка часто позбавлена ілюзій, з реалістичним поглядом на світ. Фахівцям важливо врахувати, що старшокласники починають демонструвати готовність до самоосвіти, оскільки розуміють причини і наслідки успішного навчання. Учні старших класів поступово стають професійно орієнтованими. Отже, крім пізнавальних мотивів у них з'являється соціальна мотивація. Дуже важливо у цей період фахівцям дати можливість юнакам правильно оцінити свої здібності, щоб мати можливість у перспективі їх максимально реалізувати.

У старшій школі учні мають високу самооцінку, власний погляд на світ в усіх його вимірах, вони прагнуть свободи. У цей віковий період активно відбувається формування власного світогляду, самостійності суджень. Юнаки зазвичай бувають надзвичайно самокритичними та критичними до інших, впевненими у собі. Вони прагнуть позбутися контролю з боку дорослих людей (особливо вчителів), критичні зауваження яких свідомо ігнорують. При цьому юнаки чітко окреслюють коло свого спілкування. Як правило, до нього потрапляють лише ті дорослі люди та особи протилежної статі, які пройшли серйозний моральний кастинг. Іноді виникає враження, що учень старших класів абсолютно байдужий до того, як його оцінюють оточуючі. Насправді, юнаки є надзвичайно залежними від точки зору інших. В особі учня старших класів можна спостерігати особистість, у якій поєднується позиціонування себе виваженою дорослою людиною і одночасно наївною дитиною, що має прояв на рівні мови і поведінки.

У самій системі навчання у старших класах відбуваються серйозні зміни. Навчання залишається основним видом діяльності школярів. Юнаки демонструють фізичну та інтелектуальну готовність до навчального навантаження.

Як правило, виділяють дві категорії юнаків: перша – учні, що порівняно однаково приділяють увагу всім навчальним предметам, друга – діти, що посилено цікавляться лише окремими галузями знань. Ця однобічність є типовою для значної кількості старшокласників.

До цього часу юнаки вже накопичують певну кількість знань, отже виникає необхідність у їх систематизації та осмисленні. Філософський погляд на світ у цьому віці обумовлює дослідницький пафос. Важливим є вміння старшокласників до абстракції. Все це дозволяє старшокласникам у процесі навчання ставити та розв'язувати проблемні, дискусійні питання. У процесі викладання літератури учитель-словесник стикається із захопленням юнаків морально-етичною проблематикою, прагненням до ідеалу, коли йдеться про високі категорії. І проблеми, які намагаються вирішувати дорослі діти на основі художніх творів, є глобальними, загальнолюдськими (протистояння добра і зла, справедливості, порядності, патріотизму тощо). Учитель може стикнутися з проблемою, що юнак нудьгує на уроці, якщо немає вирішення складних завдань, аналітичного дискурсу, приводу для дискусій. Отже, сучасний урок літератури у старшій школі повинен плануватися словесником у такий спосіб, щоб обрати саме ті форми і методи роботи, що дозволяють учням вільно демонструвати свою позицію, відстоювати власні морально-етичні, ідеологічні погляди, відштовхуючись від художніх творів, запланованих шкільною програмою.

Фахівець-словесник часто помічає у старшому шкільному віці зміни в естетичному, емоційному відчутті світу дитиною. Учням у цьому віці гармонія у природі, краса явищ мистецтва дозволяють пом'якшити соціальні і психологічні суперечки, що неодмінно виникають у юнаків час від часу.

Учителю варто усвідомити, що на цьому етапі його роль у житті дорослої дитини змінюється, оскільки він вже не керує навчальним процесом, а часто виступає у ролі порадирика і консультанта.

Процес філологічної освіти у старшій школі з урахуванням вікової специфіки учнів дозволить учителю досягти максимально високих результатів у навчальному процесі, гармонізує комунікацію між фахівцем і дорослою дитиною.

Література:

1. Костюк Г. С. Учебно-воспитательный процесс и психологическое развитие личности. К.: Рад. школа, 1989. 608 с.

2. Савенков А. И. Психологические основы исследовательского подхода к обучению. М.: Ось-89, 2006. 480 с.

3. Токмань Г. Л. Методика навчання української літератури в середній школі. Підручник. К.: Академія, 2012. 312 с.

УДК 657

Педагогічні науки

ВИВЧЕННЯ НОВОГО НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ З ФІЗИКИ ЗАСОБАМИ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Долгачова О.А.,

Викладач фізики

Запорізьке музичне училище ім.П.І.Майбороди

м. Запоріжжя, Україна

Яким повинно бути сучасне заняття з фізики, головною задачею якого є вивчення нового матеріалу? В рішенні цієї проблеми важливо знайти шляхи, які дозволять підвищити ефективність заняття для формування глибоких знань студентів, для підготовки їх до сучасного життя та трудової діяльності.

Одним з важливіших шляхів удосконалення заняття є набір оптимального комплексу завдань не тільки для вчителя (пояснити, повторити, закріпити, запитати тощо), але і студентів (оволодіти поняттям, законом, виділити головне, зрозуміти та вивчити вивід формули, навчитись розв'язувати даний тип завдань, експериментально виміряти фізичні величини, та розуміти фізичні явища, тощо). При традиційному проведенню занять на контроль, повторення та закріплення матеріалу приблизно відводиться до 30 хвилин учбового часу. Тобто фактично

упор дається не на вивчення нового матеріалу, а на перевірку добутих раніше знань. Часу на вивчення нового матеріалу не вистачає. Тому було знайдено рішення цієї проблеми. Погляд впав на персональний комп'ютер.

На сьогодні стрімко відбулася зміна ролі комп'ютера в навчанні. Із засобу, який використовується лише на уроках інформатики, комп'ютер перетворився на активного помічника викладача - предметника. На думку українських науковців - освітян, нові комп'ютерні технології навчання дозволяють підвищити ефективність практичних і лабораторних занять з природничо-наукових дисциплін як мінімум на 20%, а об'єктивність контролю знань студентів на -15-20%.

З поширенням у світі інформаційно-комп'ютерних і телекомунікаційних технологій склалися передумови для широкого використання інформаційних технологій у процесі вивчення фізики. На підтвердження цього - думка ряду експертів, згідно якої з розвитком інформаційних технологій на навчання можна буде відводити до 40% навчального часу, поєднуючи їх із традиційними формами занять і самоосвітою.

Також виокремлюють психологічні принципи, які впливають на якість навчання з використанням інформаційних технологій: ретельне та детальне планування навчальної діяльності, її організація, чітка постановка цілей і завдань навчання; розробка навчально-методичних матеріалів, які базуються на психологічних закономірностях сприйняття, пам'яті, мислення, уваги, а також вікових особливостей студентів; наявність зворотного зв'язку між студентом і викладачем, який забезпечує психологічний комфорт у процесі навчання; здатність студента самостійно працювати з інформацією.

Таким чином, новітні інформаційні технології навчання передбачають широке використання комп'ютерної техніки та спеціального програмного забезпечення як потужного засобу навчання фізики.

Проблемами впровадження ІКТ у навчальний процес з фізики займалися: О. Бугайов, Є. Коршак, М. Головка, В. Заболотний, Ю. Жук, О. Ляшенко, Н. Сосницька, М. Шут та ін. У працях цих вчених розглядаються питання удосконалення фізичного експерименту засобами ІКТ; поєднання традиційних

засобів навчання, зокрема підручника з фізики, з електронними; розробки ППЗ з вивчення окремих тем курсу фізики.

Використання комп'ютерів у навчальному процесі відбувається за таким напрямком як засіб індивідуалізації навчання. Для цього використовують тестові програми. Комп'ютер не тільки оцінює відповіді, а й може видавати рекомендації щодо виправлення помилок. Інформатизація навчання потребує від викладачів та студентів комп'ютерної грамотності, що передбачає: знання основних понять інформатики та комп'ютерної техніки; знання сучасних операційних систем та їх основних команд; знання сучасних операційних середовищ загального призначення та їх функцій; уміння працювати в текстовому редакторі, тощо.

Упровадження нових технологій у навчальний процес сприяє всебічному розвитку й формуванню світогляду студентів. Сучасний розвиток інформаційних технологій дає можливість активно застосовувати їх на уроках фізики. Наприклад супровід демонстраційного експерименту на лекційних заняттях (використання анімацій, відео-фрагментів, фізичних дослідів, ілюстрацій запропонованих на дисках); застосування комп'ютерних моделей під час пояснення нового матеріалу; застосування комп'ютера в лабораторних роботах і комп'ютерному практикумі; самостійна робота при підготовці рефератів, доповідей, тощо з використанням комп'ютера.

Найбільш складним видом занять у навчальному процесі на базі інформаційних технологій є лабораторна робота. Необхідно щоб вона активно виконувалася студентами і навчала основам експериментаторського мистецтва, основним методикам проведення наукового експерименту й осмисленої обробки його результатів. Комп'ютерна лабораторна робота повинна носити дослідницький характер і прививати студентам навички й уміння, близькі до тих, які отримує експериментатор під час виконання звичайної лабораторної або експериментальної роботи. Студенти ознайомлюються з необхідним обладнанням, етапами виконання роботи, навчаються змінювати необхідні параметри, тощо.

Найдоцільнішим є використання комп'ютерної моделі для демонстрацій під час пояснення нового матеріалу, розв'язування практичних задач.

Наприклад, вивчення складу та принципу дії різних фізичних пристроїв – невід’ємна частина сучасного заняття з фізики. Викладач демонструє роботу пристрою та розповідає про принцип його дії, використовує при цьому модель чи схему. Але студентам складно уявити усі фізичні процеси, які забезпечують роботу цього пристрою, а комп’ютерна програма дозволяє більш детально зібрати цей пристрій з окремих деталей та провести увесь процес його дії з декількома прокрутками мультимедіа.

Великий вибір цифрових навчальних ресурсів дозволяє викладачу вибрати програмне забезпечення для реалізації будь яких складних завдань. Ці програми дуже різноманітні: джерела додаткової інформації, демонстраційні, тренажерні, віртуальні лабораторні роботи, інтерактивні і мультимедійні додатки, цифрові лабораторії "Архімед", «L-mikro» тощо.

На заняттях з фізики у Запорізькому музичному училищі ім. П.І.Майбороди використовується різне програмне забезпечення:

- Репетитор по фізиці. Даний учбовий матеріал має вигляд тестів, тому його можна використовувати на заняттях при закріпленні та контролі знань студентів;

- Комплект електронних посібників з курсу фізики (10-11 клас: механіка, молекулярна фізика, електрика та магнетизм, оптика та атомна фізика, завдання по фізиці, тощо);

- Демонстраційні експерименти. В них упор дається на автоматизовані системи обробки та представлення експериментальних даних.

- Віртуальні лабораторні роботи за курсом (virtlab_disk1_demo, virtlab_disk2_demo, physlabs, тощо);

- Мультимедійний посібник з фізиці «Бібліотека наочних посібників». Містить велику кількість динамічних ілюстрацій, анімацій, відеоматеріалів, формули по фізиці та математиці, таблиці, моделі, схеми, довідковий матеріал, завдання, тощо.

Завдяки комп’ютерним моделям з фізики у процесі навчання вдається досягнути дуже вагомих методичних результатів: підвищення інтересу до

фізики та інформатики, здобуття глибших знань з цих предметів і розвиток творчих та наукових здібностей студентів, зменшити час перевірки знань та закріплення нового матеріалу, за допомогою електронних тестів та тренажерів.

Уміле поєднання викладачем комп'ютерних технологій і традиційних методів викладання фізики дадуть бажаний результат: високий рівень засвоєння знань з фізики й усвідомлення їх практичного застосування. Використання нових засобів навчання - це є засіб підтримки зацікавленості фізикою. Зокрема, мультимедійні засоби не лише підтримують бажання пізнавальної діяльності, а й осучаснюють цей предмет, роблять фізику більш близькою, зрозумілою і наочною.

Можна назвати багато позитивних моментів використання такої методики:

- 1) яскраві образи без надмірних зусиль надовго запам'ятовуються;
- 2) завдяки рухливості малюнків, схем, таблиць, графіків є не тільки можливість їх змінювати, а й повернутися до попереднього моменту, повторити певний епізод, якщо виникла у цьому потреба;
- 3) мультимедійні засоби дають можливість відтворити фізичні процеси, про які на уроках можна говорити, звертаючись лише до уяви студентів, спираючись на їхнє абстрактне мислення;
- 4) використання мультимедійних засобів на заняттях сприяє створенню позитивної атмосфери, що має велике значення для сприйняття фізичної інформації.

Використання нових інформаційних технологій є безперечно ефективним на заняттях з фізики. Крім високої якості засвоєння матеріалу, студенти виявляють гарний емоційний настрій і бажання вивчати цей предмет.

Література:

1. Бугайов О.І., Коваль В.С. Комп'ютерна підтримка курсу фізики в середній школі: реальність і перспективи / О.І. Бугайов, В.С. Коваль // Фізика та астрономія в школі. -2001. - №3.

2. Концепція Програми інформатизації загальноосвітніх навчальних закладів, комп'ютеризації сільських шкіл // Комп'ютери у школі та сім'ї. -2000-№3-С3-10.

3. Концепція Програми інформатизації загальноосвітніх навчальних закладів, комп'ютеризації сільських шкіл // Комп'ютери у школі та сім'ї. -2000.-№4.-С4-6.

4. Основи нових інформаційних технологій навчання: Посібник для вчителів / авт. кол.; за ред. Ю.І. Машбиця / Інститут психології імені Г.С. Костюка АПН України. - К. : ІЗМН, 1997. - 264 с

5. Педагогічний програмний засіб для загальноосвітніх навчальних закладів "Бібліотека електронних наочностей "Фізика, 7-9 кл.". Версія 1.0. /автори сценарію: О.І. Бугайов, М.В. Головка, В.С. Коваль. - К : Квazar-Мікро, 2004.

6. Шут М.І. Застосування до навчання фізики складових сучасного навчального середовища / М.І. Шут // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / гол. ред. М.Т. Мартинюк. - Умань : СПД Жовтий, 2008, Ч. 2. -С. 306-317.

Педагогічні науки

ФОРМУВАННЯ ПРОЕКТНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
ЗАСОБАМИ ЕВРИСТИЧНИХ МЕТОДІВ ПРОЕКТУВАННЯ

Кравченко Ю.А.

*студент трудове навчання та технології факультету
Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова
м. Київ, Україна*

В Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти зазначено, що «метою освітньої галузі «Технології» є формування і розвиток проектно-технологічної та інформаційно-комунікаційної компетентностей для реалізації творчого потенціалу учнів і їх соціалізації у суспільстві», «основною умовою реалізації технологічного компонента є технологічна та інформаційна діяльність, що провадиться від появи творчого задуму до реалізації його в готовому продукті». У цьому ж стандарті дано визначення, що «проектно-технологічна компетентність – це здатність застосовувати знання, уміння та особистий досвід у предметно-перетворювальній діяльності», а також, що «завданнями навчання технологій є: формування цілісного уявлення про розвиток матеріаль-

ного виробництва, роль техніки, проектування і технологій у розвитку суспільства; розвиток технологічних умінь і навичок учнів; усвідомлення учнями значущості ролі технологій як практичного втілення наукових знань; реалізація здібностей та інтересів учнів у сфері технологічної діяльності; оволодіння вмінням оцінювати власні результати предметно-перетворювальної діяльності та рівня сформованості ключових і предметних компетентностей» [2; 3; 4].

Отже, проектно-технологічна компетентність має відображати здатність і готовність майбутнього вчителя трудового навчання та технологій до застосування узагальнених знань і умінь галузі «Технології» в процесі професійної діяльності, проявляючи такі важливі якості, як: технічне мислення, активність, самостійність.

На нашу думку, до складу проектно-технологічної компетентності майбутнього вчителя трудового навчання та технологій потрібно віднести наступні компоненти: професійний (компетенції в освітній галузі «Технології», а також здатність вирішувати різні технологічні завдання); творчий (здатність застосовувати евристичні методи проектування для перетворення об'єктів діяльності: від творчого задуму до реалізації його в готовому продукті); когнітивно-творчий (здатність займатися самоосвітою в рамках освітньої галузі «Технології», здійснювати творчу конструкторську діяльність); аналітичний (здатність проводити детальний аналіз технологічної діяльності і виконання різних технологічних завдань); аксіологічний (здатність виховувати працьовитість); методичний (здатність ефективно організовувати навчальний процес з урахуванням індивідуальних особливостей); рефлексивний (здатність виконувати аналіз своєї педагогічної діяльності); оціночний (здатність визначати якість виконаної роботи і значимість праці); соціальний (здатність виділяти суспільну значимість виконуваних робіт). Провідними ж характеристиками формування проектно-технологічної компетентності засобами евристичних методів проектування є:

1) сукупність (поєднання, з'єднання) будь-яких компонентів; 2) логіка (послідовність) компонентів; 3) методи (способи), прийоми, дії, засоби, операції; 4) гарантія результату [1]. Виходячи з цього, нами виділені наступні аспекти, що

відрізняють таку методику навчання від традиційних: партнерство між учасниками учбового процесу (студент навчається самостійно відбирати необхідну йому інформацію виходячи із задуму проекту. Викладач, в свою чергу, може лише допомогти йому в цьому); змінюється головна умова традиційного розуміння освіти – наявності готових, систематизованих знань, що підлягають засвоєнню; основним елементом навчального процесу стає не інформація, а її аналіз і отримання знань.

Отже, специфічність формування проектно-технологічної компетентності майбутніх вчителів трудового навчання та технологій засобами евристичних методів проектування полягає в можливості розвитку здатності створювати і добувати знання з інформації, тобто займатися дослідницькою та творчою діяльністю, використовувати не лише готові знання, а й «напівфабрикат», яким по суті є вся інформація. Історичні джерела стверджують, що поняття «евристика» вперше використали у своїх працях грецький математик Папп Олександрійський (друга половина III століття н.е.) та Аристотель. Також вагомий внесок у евристику зробив Раймонд Луллія, який ще в XIV ст. намагався створити машину для вирішення різних завдань на основі загальної класифікації понять. Але все ж таки, вперше поняття вчення про евристичні методи розроблено і введено в практику Сократом. Евристичні методи забезпечують виявлення, обробку і впорядкування системи закономірностей, механізмів і методологічних засобів конструювання нового завдання та цілеспрямованих способів діяльності на основі узагальнення колишнього досвіду та випереджаючого відображення моделей майбутнього з метою вирішення поставленої задачі найбільш ефективно [9].

Як засіб формування проектно-технологічної компетентності майбутніх учителів трудового навчання та технологій ми розглядаємо дві основні групи евристичних методів проектування [7]: Група направленого (упорядкованого) пошуку. У основі методів цієї групи закладено алгоритми:

метод морфологічного аналізу (має кілька різновидів і призначений для генерації нових неупереджених ідей щодо можливості і шляхів вирішення

проблеми). При застосуванні цього методу завдання описують і аналізують як комплекс можливих морфологічних (структурних) зв'язків та відношень між елементами. Цей метод передбачає попереднє складання морфологічних таблиць, графіків;

теорія рішення винахідницьких завдань – це технологія творчості, заснована Г. Альтшуллером і базується на ідеях автора про те, що «творчість пов'язана зі зміною техніки, що розвивається за певними законами» і що «створення нових засобів праці має, незалежно від суб'єктивного до цього відношення, підкорятися об'єктивним закономірностям».

Група ненаправленого (малоупорядкованого) пошуку. До цієї групи відносяться методи з незначною упорядкованістю розумового процесу:

методи мозкової атаки. Метод і термін «мозкова атака» запропонований американським вченим А. На сьогодні вироблено кілька модифікацій методу «мозкової атаки»: пряма «мозкова атака» – метод колективного генерування ідей рішення творчого завдання (мета цього методу полягає в зборі якомога більшої кількості ідей, звільнення від інерції мислення, подоланні звичного ходу думки у вирішенні творчого завдання); масова «мозкова атака» запропонована Дж. Дональдсом Філіпсом – дозволяє істотно збільшити ефективність генерування нових ідей у великій кількості учасників, від 20 до 60 осіб (присутніх ділять на малі групи чисельністю 5-6 чоловік, після поділу аудиторії на малі групи останні проводять самостійну сесію прямої «мозкової атаки»); «мозковий штурм» – цей метод був запропонований дослідником Е. Александровим та модифікований Г. Бушем (сутність діалогу в даному випадку полягає в активізації творчого потенціалу винахідників при колективному генеруванні ідей з наступним формулюванням контрідей); методи асоціацій та аналогій – полягають в активізації та використанні асоціативного мислення для генерування нових ідей і пропозицій шляхом зіставлення досліджуваного явища, процесу, об'єкта з іншими більш-менш подібними;

метод фокальних об'єктів передбачає перенесення на об'єкт, що потребує вдосконалення, ознак випадково вибраних об'єктів (цей метод дає можливість

відкрити нетрадиційні способи модифікації відомих пристроїв, модернізації механізмів тощо);

біонічний метод полягає в аналізі обраних об'єктів біоніки (цей метод передбачає сконцентрованість на природньому об'єкті, аби помітити цікаву ідею);

метод інверсії орієнтований на пошук ідей вирішення творчого завдання в нових, несподіваних напрямках, протилежних традиційним поглядам і переконанням, які диктуються логікою і здоровим глуздом;

метод комбінаторики – це прийоми знаходження різних з'єднань (комбінацій), поєднань, розміщень елементів в певному порядку (ідея комбінаторики виступає лише як стимул, а за основу беруться ті елементи ідеї, з яких можна створити комбінаторну систему) [7; 8].

Евристичні методи проектування як засіб формування проектно-технологічної компетентності на сьогодні недостатньо систематизовані і класифіковані, тому ці аспекти потребують подальшого, більш розширеного, дослідження.

Література:

1 Гаврилюк Г.М. Підготовка вчителів у післядипломній освіті до реалізації проектно-технологічного підходу в трудовому навчанні учнів : дис. кандидата педагогічних наук : спец. 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Г.М. Гаврилюк. – Херсон : Комунальний вищий навчальний заклад «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради, 2016. – С. 29.

2 Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392. – С. 5.

3 Евристика / Вільна енциклопедія «Вікіпедія» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>. – Назва з екрану. – Дата звернення 31.01.2018.

4 Коберник О.М. Компетентнісний підхід в технологічній освіті / О.М. Коберник // Проблеми трудової і професійної підготовки : зб. наук. пр. – Слов'янськ: СДПУ, 2008. – Вип. 12. – С. 9–16.

5 Купалова Г.І. Теорія економічного аналізу: навчальний посібник / Купалова Г.І. – К.: Знання, 2008. – 639 с.

6 Лементар С.Ю. Технічний дизайн [Електронний ресурс]: конспект лекцій для студ. напряму підготовки 6.050503 «Машинобудування» ден. форми навчання / С.Ю. Лементар, Є.М. Бобко, Ю.І. Вересоцький. – К.: НУХТ, 2014. – С. 44–47.

7 Терещук Г.В. Компетентнісний підхід як фактор зближення освітніх систем / Г.В. Терещук // Професійні компетенції та компетентності вчителя : матеріали регіонального науково-практичного семінару. – Тернопіль: Вид-во «ТИПУ ім. В. Гнатюка», 2006. – С. 7–9.

Педагогічні науки

ВИКОРИСТАННЯ ЗАНЯТЬ ОЗДОРОВЧИМ ФІТНЕСОМ ДЛЯ
ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО
КЛІМАТУ У КОЛЕКТИВІ

Левченко І.І.,

*студентка факультету заочної
та післядипломної освіти*

Ханікянц О.В.,

*к. фіз. вих і спорту, доцент кафедри ТiМФК
Львівського державного університету
фізичної культури імені Івана Боберського
м. Львів, Україна*

Актуальність. Фізичний розвиток та здоров'я людини напряму залежить від оптимального рівня її рухової активності. Але, сучасні світові тенденції розвитку науки та технологій призвели до того, що основна діяльність вимагає від багатьох людей знаходження у майже нерухомому положенні – навчання у школі, університеті, робота в офісних приміщеннях тощо. Над дослідженням даної проблеми активно працювали такі дослідники як Шиян Б. М., Боднар І. Р., Кравчук Л.С., Завидівська Н. Н., Сергієнко В. М., Столяренко Л. Д., Фомин Н. А. та ін.

Відомо, що робота, яка вимагає тривалої зосередженості потребує сильне, витривале, здорове тіло, здатне витримати статичне навантаження, здатність концентруватись і звільняти свідомість від зайвих думок.

На нашу думку, фізичні та морально-вольові якості, напрацьовані під час активної рухової діяльності підвищують рівень загальної працездатності, а позитивні емоції від занять оздоровчим фітнесом сприятимуть позитивному настрою, запобігатимуть стресам та депресіям. Отже, дослідження впливу оздоровчого фітнесу на розумову працездатність та соціально-психологічний клімат в колективі вважаємо актуальним.

Мета: обґрунтувати впливи занять оздоровчим фітнесом для формування позитивного соціально-психологічного клімату у колективі офісних працівників.

Постановка завдань: здійснити аналіз та узагальнення даних науково-методичної літератури; визначити рівень знань про здоровий спосіб життя; дослідити інтереси відвідувачів щодо оптимального співвідношення раціонального харчування і фізичної активності; обґрунтувати мотиваційні аспекти щодо сприяння заняттям оздоровчим фітнесом та впровадження здорового способу життя у офісних керівників та їхніх підлеглих; розробити методичні рекомендації для роботодавців щодо сприяння заняттям оздоровчим фітнесом у підлеглих; розробити методичні рекомендації для офісних працівників щодо впровадження здорового способу життя.

Методи та організація дослідження: аналіз та узагальнення спеціальної літератури, соціологічні (опитування), методи математичної статистики.

Дослідження триває з жовтня 2018 року по грудень 2019 року. Перший етап (жовтень 2018 – грудень 2018) був спрямований на аналіз даних науково-методичної літератури щодо впливу занять оздоровчим фітнесом та раціонального харчування на розумову працездатність і фізичне здоров'я людини. На другому етапі (січень 2019 – квітень 2019) було проведено опитування (анкетування) серед відвідувачів тренажерного залу і групових занять фітнес-клубу «Форевер» та користувачів соціальної мережі «Facebook» про рівень знань щодо впровадження здорового способу життя, інтересів відвідувачів щодо оптимального співвідношення раціонального харчування і фізичної активності, визначено мотиваційні аспекти щодо сприяння заняттям оздоровчим фітнесом та впровадження здорового способу життя у офісних керівників та їхніх підлеглих. Третій етап

(травень 2019 – жовтень 2019) зосереджено на розробці методичних рекомендацій для роботодавців та офісних працівників.

Результати дослідження. Аналіз наукової і методичної літератури показав, що формування і вдосконалення соціально-психологічного клімату в колективі – це постійне практичне завдання менеджерів [1]. Існує безліч досліджень, які доводять ефективний, позитивний вплив, якщо керівництво сприяє залученню підлеглих до фізичної активності (частково або повністю оплачує вартість абонементу, виділяє години для занять руховою активністю в продовж робочого дня тощо) [1, 2, 3, 4]. Сприяння фізичному самовдосконаленню та формуванню культури здоров'я на робочому місці може допомогти вмотивувати працівників до підвищення продуктивності та якості праці, зниження плинності штату, раціонального використання ресурсів у майбутньому [5]. Крім того, спільні заняття, наприклад, оздоровчим фітнесом прискорять адаптацію нових членів у колективі, гуртування співробітників, виконання робіт командою [6].

Аналіз анкет показав, що більшість респондентів (60%) намагаються займатися руховою активністю, хоча би час від часу та обмежувати себе у вживанні шкідливих продуктів та речовин, частина з них (25%), навіть, дотримується правил здорового харчування і відчувають позитивний вплив здорового способу життя. Але, частина респондентів (35%) недостатньо обізнана про важливість дотримання правил здорового способу життя, що є однією із причин низького рівня мотивації його дотримання. Оскільки, опитування проводилось на базі фітнес-клубу «Форевер», більшість респондентів регулярно займаються руховою активністю (90%), але тим не менш, більшість з них (60%) не володіє достатнім рівнем знань у питаннях правильного харчування і режиму дня.

У розроблених нами практичних рекомендаціях буде сформульовано ряд правил, які регламентують режим дня, норми фізичної активності і раціонального харчування. Впровадження даних рекомендацій сприятиме оздоровленню, підвищенню імунітету організму до різного роду захворювань та стресостійкості.

Буде висвітлено спектр порад для роботодавців – яким чином і з якою метою залучати підлеглих до рухової активності, як за допомогою пропаганди

здорового способу життя сприяти формуванню позитивного соціально-психологічному клімату у колективі. Буде перелічено способи використання рухової активності як засобу підвищення розумової працездатності працівників, економії коштів та підвищення статусу компанії як орієнтованої на здоров'я людини.

Висновки. Отже, результати проведеного аналізу даних наукової і методичної літератури свідчать що заняття руховою активністю, зокрема, оздоровчим фітнесом та раціональне харчування позитивно впливають на розумову працездатність і фізичне здоров'я людини.

Результати анкетування дозволяють стверджувати, що більшість респондентів (85%) відчують позитивний вплив фізичних навантажень на фізичне здоров'я і психоемоційний стан. Але, частина респондентів (15%) недостатньо обізнана про важливість дотримання правил здорового способу життя і не володіє достатнім рівнем знань у питаннях організації правильного харчування і режиму дня.

Методичні рекомендації для роботодавців та офісних працівників на даному етапі дослідження знаходяться на стадії розробки.

Література:

1. Кравчук ЛС, Матвійчук ВМ, Пуча ВІ. Фізіологія руху – провідна умова ефективності розумової працездатності студентів у навчальній діяльності. Україна [Інтернет], 2015 [цитовано: 2019 Чер 12]; 136-139. Доступно на: [file:///D:/download_chrome/Znpkhist_2015_11_34%20\(2\).pdf](file:///D:/download_chrome/Znpkhist_2015_11_34%20(2).pdf)

2. Лимонченко АС. Методика использования физических упражнений для снижения психологического напряжения. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка [Інтернет], 2013 [цитовано: 2019 Сер 12]; 2: 188-194. Доступно на: [file:///D:/download_chrome/vlup_2013_8\(2\)__30.pdf](file:///D:/download_chrome/vlup_2013_8(2)__30.pdf)

3. Толок ВС, Полин КВ, Доцюк ЛГ. Виникнення, розвиток та методи запобігання гіпокінезії внаслідок науково-технічного прогресу. Young Scientist [Інтернет]. 2018 [цитовано 2019 Вер. 13]; 3:153-156. Доступно на: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/3.3/41.pdf>

4. Arruda W. 10 Employee wellness ideas that will help you attract top talent. Forbes [Internet]. 2018 Apr [cited 2019 Jul 13]; Available from:

<https://www.forbes.com/sites/williamarruda/2018/04/08/10-employee-wellness-ideas-that-will-help-you-attract-top-talent/#40f7ab117db0>

5. Johns Hopkins Bloomberg School of Public Health. Physical Activity in the Workplace, Guide for Employers. Workplace health research network. [Интернет]. 2015 [цитовано 23 квітня 2019]; Доступно на: https://www.workhealthresearchnetwork.org/wp-content/uploads/2016/05/CDC-WHRN-Physical-Activity_Employer-Guide-FINAL.pdf

6. Розанова ВА. Психология управления: учебное пособие. Москва: Интел-Синтез; 1999. 352 с.

7. Столяренко ЛД. Основы психологии : учебное пособие. Ростов н/Д: Денникс, 2001. 672 с.

8. Фомин НА, Вавилов ЮН. Физиологические основы двигательной активности. Москва: Олимпия Press. 1998. 198 с.

УДК 331.45

Педагогічні науки

МЕСТО ОХРАНЫ ТРУДА В ПОДГОТОВКЕ ИНЖЕНЕРА-МЕХАНИКА АВТОТРАНСПОРТА

Попов В. М.,

*кандидат технических наук, доцент
доцент кафедры метрологии и БЖД*

Богатов О. І.,

*кандидат технических наук, доцент
доцент кафедры метрологии и БЖД*

*Харьковский национальный
автомобильно-дорожный университет
г. Харьков, Украина*

Одним из важнейших принципов государственной политики Украины является приоритет жизни и здоровья трудящихся перед результатами хозяйственной и экономической деятельности. Закон Украины «Об охране труда» [1] определяет основные положения относительно реализации конституционного права работников на охрану их жизни и здоровья в процессе трудовой деятельности.

Большое количество несчастных случаев обусловлена неудовлетворительной подготовкой работников и руководителей по вопросам охраны труда и отсутствием надлежащего контроля. По всей видимости, все эти причины непосредственно касаются инженера – механика, основной фигуры на АТП. Поэтому уровень подготовки, несмотря на, казалось бы, одинаково высокие требования, которые предъявлены в образовательных стандартах и квалификационных требованиях для разных специальностей, для инженера – механика должны быть много и много выше [2]. Эти требования подробно законодательно изложены в Правилах охраны труда на автомобильном транспорте [3]. Однако, при подготовке инженеров – механиков в ВУЗах, необходимо пользоваться другими документами, а именно: типовой учебной программой нормативной дисциплины «Охрана труда в отрасли» для образовательно – квалификационного уровня «магистр» [4], и типовой учебной программой «Основы охраны труда» для образовательно – квалификационного уровня «бакалавр» [5].

Исходя из специфики производства, характера и методов решения производственных задач, весь инженерный труд можно разделить на следующие группы:

- 1) конструирование и проектирование новых изделий, систем и сооружений (конструкторы, проектировщики, испытатели и др.);
- 2) промышленное изготовление новых изделий и систем, индустриальное строительство сооружений (технологи, производители работ др.);
- 3) поисково-исследовательские работы (геодезисты, геологи, картографы и др.);
- 4) эксплуатация машин и механизмов, сооружений и систем (технологи - эксплуатационники, электрики, гидравлики, инженеры по техническому обслуживанию и ремонту и др.).

Четвертая группа специалистов является наиболее многочисленной. Именно от этой категории инженерного, а также работающего под его руководством эксплуатационного персонала зависит фактическая отдача, то

есть реализация потенциальных свойств новых изделий, сооружений, систем, которые создаются машиностроительными и строительными комплексами.

Первая составляющая требований к специалисту конкретизируется в образовательных учреждениях и формирует у специалиста социальную и мировоззренческую позицию. Конкурентоспособность, профессиональную адаптацию и последующий рост в иерархии управления – вторая составляющая требований к специалисту. Получение дополнительного образования возможно в связи с предвиденным изменением функций и места в системе управления или личным желанием специалиста. Эксплуатация автомобильного транспорта это - совокупность средств, способов и методов человеческой деятельности, направленных на эффективное использование и обеспечение трудоспособности, экономичности, безопасности и экологичности автомобильного транспорта.

Соответственно государственному образовательному стандарту к инженеру предъявляют следующие требования: общие требования к образованности специалиста по гуманитарным и социально-экономическим дисциплинам, по естественно - научным дисциплинам, по общеобразовательным дисциплинам, по специальным дисциплинам, которые построены по схеме: иметь представление, знать и уметь использовать, иметь опыт. Указанные требования конкретизируются и реализуются в учебных планах, программах, практике подготовки и могут быть сведены в основные блоки.

Первым этапом подготовки является изучение дисциплины «Основы охраны труда». Объем учебного времени для изучения дисциплины «Основы охраны труда» в учебных планах подготовки бакалавров определен государственными требованиями и не должен быть меньше 54 академических часов. Целью изучения дисциплины является приобретение знаний, умений, способностей (компетенций) для осуществления эффективной профессиональной деятельности путем обеспечения оптимального управления охраной труда на предприятиях. Типовая учебная программа нормативной дисциплины «Основы охраны труда» [5] очерчивает лишь общие контуры относительно структуры этой дисциплины, содержания отдельных тем, основных общекультурных и профессиональных компетенций выпускников.

Второй этап подготовки специалиста инженера – механика складывается в овладении знаниями, навыками и умениями в объеме дисциплины «Охрана труда в отрасли».

Дисциплина «Охрана труда в отрасли» изучается с учетом того, что студенты на образовательно-квалификационном уровне «бакалавр» усвоили главные положения нормативной учебной дисциплины «Основы охраны труда», а также отдельные вопросы охраны труда в дисциплинах профессионального направления. Она предусматривает изучение актуальных вопросов охраны труда для конкретной отрасли хозяйственной, экономической и научно-исследовательской деятельности с учетом особенностей будущей профессиональной деятельности выпускников.

Общий объем учебного времени для изучения дисциплины «Охрана труда в отрасли» в учебных планах подготовки магистров определен государственными требованиями указанного выше приказа [2] и составляет не меньше 36 академических часов. Учитывая многообразие видов хозяйственной и экономической деятельности и специфичность производственных задач, в типовой учебной программе нормативной дисциплины «Охрана труда в отрасли» представлены только общие требования относительно структуры и содержания дисциплины, получаемых знаний и умений.

Цель изучения дисциплины состоит в формировании у будущих специалистов умений и компетенций для обеспечения эффективного управления охраной труда и улучшения условий труда с учетом достижений научно-технического прогресса и международного опыта, а также в осознании неразрывного единства успешной профессиональной деятельности с обязательным соблюдением всех требований безопасности труда в конкретной отрасли.

Усвоив программу учебной дисциплины «Охрана труда в отрасли» магистры за соответствующими направлениями подготовки, специальностями должны быть способны решать профессиональные задачи с учетом требований охраны труда и владеть такими основными профессиональными компетенциями по охране труда:

В научно-исследовательской деятельности:

- готовность применять современные исследовательские приемы анализа рисков, угроз и опасностей на рабочих местах и производственных объектах;
- способность поставить задачи и организовать научные исследования по определению профессиональных, производственных рисков, угроз на рабочих местах.

В технологической деятельности:

- обоснование и разработка безопасных технологий (в отрасли деятельности);
- участие в проведении расследования несчастных случаев, аварий и профессиональных заболеваний, разработка и проведение мероприятий по устранению причин несчастных случаев, по ликвидации последствий аварий на производстве.

В организационно-управленческой деятельности:

- внедрение организационных и технических мероприятий с целью улучшения безопасности труда;
- способность и готовность к учету положений законодательных и нормативно-правовых актов по охране труда при выполнении производственных и управленческих функций;
- способность к организации деятельности производственного коллектива с обязательным учетом требований охраны труда;
- управление действиями относительно предотвращения возникновения несчастных случаев, профессиональных заболеваний и аварий на производстве;
- внедрение эффективного распределения функций, обязанностей и полномочий по охране труда в производственном коллективе.

В проектной деятельности:

- разработка и внедрение безопасных технологий, выбор оптимальных условий и режимов труда, проектирование образцов техники и рабочих мест на основе современных технологических и научных достижений в области охраны труда.

В педагогической деятельности:

- разработка методического обеспечения и проведение обучения и проверки знаний по вопросам охраны труда.

В консультационной деятельности:

- предоставление помощи и консультации работникам по практическим вопросам безопасности труда;

- готовность контролировать выполнение требований охраны труда в организации.

Пройдя два этапа подготовки, специалист инженер – механик будет в полной мере готов к профессиональной деятельности на первичной должности по вопросам охраны труда. Дальнейшие знания, навыки и умения он будет приобретать вместе с опытом работы, а также в процессе послевузовского образования и самостоятельной подготовки.

Качественная подготовка инженера – механика по вопросам охраны труда есть залог создания безвредных и безопасных условий труда на всех этапах проектирования, производства, эксплуатации, обслуживания, ремонта, модернизации и утилизации автотранспортной техники для сохранения здоровья и жизни трудящихся.

Литература:

1. Закон Украины «Об охране труда» № 2695-ХІІ от 14.10.92.

2. Об организации и совершенствовании обучения по вопросам охраны труда, безопасности жизнедеятельности и гражданской защиты в высших учебных заведениях Украины, Приказ МОНУ, МНС и Держгірпромнагляду Украины № 969/922/216 от 21.10.2010.

3. Правила охраны труда на автомобильном транспорте ДНАОП 0.00-1.28-97: Киев, 1997.

4. Типовая учебная программа нормативной дисциплины «Охрана труда в отрасли» для высших учебных заведений для всех специальностей для образовательно-квалификационных уровней «Специалист», «Магистр»: Киев, 2011.

5. Типовая учебная программа нормативной дисциплины «Основы охраны труда» для высших учебных заведений для всех специальностей для образовательно-квалификационных уровней «Младший специалист», «Бакалавр»: Киев, 2011.

УДК 378

Педагогічні науки

НАЦІОНАЛЬНА ТВОРЧИСТЬ ДІТЕЙ І МОЛОДІ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ДЕФІНІЦІЯ ТВОРЧОЇ СПАДЩИНИ СОФІЇ РУСОВОЇ

*Самборський Сергій,
викладач гуманітарних дисциплін
Івано-Франківського коледжу
Львівського національного аграрного університету,
м. Івано-Франківськ*

У сузір'ї постатей, які визначають історію розвитку української суспільно-громадської думки, просвітницького руху кінця ХІХ і до 40-х років ХХ ст., вагоме місце посідає С. Русова. Проте для кількох поколінь творча спадщина С. Русової була недоступною. Ця видатна жінка згадувалась у нашій літературі лише як українська буржуазна націоналістка та емігрантка.

Видатним педагогом і громадським діячем України була Софія Федорівна Русова, яка присвятила своє життя створенню національної системи виховання й освіти.

Праці Софії Русової – це не тільки історія української педагогіки, але й змістовний аналіз специфіки українського дитячого садка й школи.

Від юних літ і до глибокої старості вона була незламно вірною українській ідеї й залишила нам мудрі настанови педагога і вченого.

С. Русова наполягала, щоб виховання розпочиналося з народження дитини. Засобами колискових, забавлянок, народних казок, ігор, пісень, лічилок, загадок тощо має здійснюватися залучення дітей до національної культури й етнізація особистості. Педагог стверджує: «Нація народжується коло дитячої колиски, лише

на рідному ґрунті, серед рідного слова й пісні здатна вирости національно свідомо дитина». Найдієвішим засобом національного виховання С. Русова визнає рідне слово. Саме через слово дитина сприймає духовні цінності народу, його світобачення та світосприймання, здійснюється її художньо-образне мислення, нею засвоюються мораль та історичний досвід народу тощо.

У системі національної освіти й виховання С. Русова надзвичайну увагу приділяла дошкільному вихованню, яке, на її думку, є мостиком, що перекидається між школою і родиною. Саме в цей період закладаються цільність особистості, її устремління, нахили. Коли дитячий «ранок», пише С. Русова, проходить за несприятливих обставин, дитина виростає «слабкою, з хисткою волею і небезпечними нахилами. [1,с.40]

Ідея національного виховання — головна й визначальна в педагогічній концепції С. Русової, яка в методологічному плані набуває основної і найважливішої закономірності розвитку теорії та практики освіти, виховання.

У центрі педагогічної концепції вченої перебуває дитина з її природженими задатками, здібностями, можливостями, талантами. Головне завдання виховання — забезпечення розвитку означених чинників, а також національної самосвідомості й загальнолюдської моралі; формування соціально зрілої, працелюбної, творчої особистості, здатної до свідомого суспільного вибору й збагачення інтелектуального, духовного, економічного, соціально-політичного й культурного потенціалу свого народу.

Успішно вирішувати ці завдання покликана рідна українська школа — школа рідної мови, гуманна й демократична, у якій вся структура, система, мета й завдання, зміст і методи, принципи й форми, сам дух наповнені ідеєю українства, забезпечення всебічного й гармонійного розвитку дитини.

Сутністю національного виховання є національна ідея, її складові:

- свобода – формотворна енергія характеру;
- етика й естетика;
- національна ідея;
- пам'ять (досвід);

- свідомість;
- воля.

Усі ці складові закладаються в свідомості дитини (мають закладатися) поступово. Перед нами стоїть проблема формування й плекання не просто особистості, а особистості свідомого українського громадянина. Тому освітня парадигма не лише змінюється, а й наповнюється новим синтезом інтелектуалізму, раціоналізму та прагматизму з гуманістичною духовністю, а професіоналізму з патріотизмом — з огляду на мету.

«У справі національного виховання важливе місце займає ідея національної самосвідомості. Педагогіка повинна опиратися на національний світогляд і на національну філософію, якою має оволодіти педагог, щоб успішно формувати в дітей компонент духовності», - пише С.Русова. У контексті цієї думки проблема національної самосвідомості не є парадом костюмів чи театралізованими діями, а є сутністю буття родини, педагога і дитини. [4,с.44]

У процесі реалізації національного виховання формується така система основних компонентів духовного світу особистості:

- 1) національна психологія;
- 2) національний характер і темперамент;
- 3) національний спосіб мислення;
- 4) народна етика й етикет;
- 5) народна естетика;
- 6) рідна мова;
- 7) родинно-побутова культура;
- 8) народний календар;
- 9) фольклорне виховання;
- 10) національне мистецтво [2,с.71]

Постійно розвиваючись, національне виховання поглиблюється та збагачується новим змістом, формами й методами впливу на молоде покоління. Однак не все те, що виникає в процесі розвитку національного виховання, входить до його системи.

Засобами національного виховання визначено:

1. українську мову;
2. родовід;
3. рідну історію;
4. краєзнавство;
5. природу рідного краю;
6. національну міфологію;
7. фольклор;
8. національне мистецтво;
9. народний календар;
10. народну символіку (герб — тризуб, синьо-жовтий прапор, гімн «Ще не вмерла України»);
11. народні прикмети й вірування;
12. релігійні виховні традиції;
13. родинно-побутову культуру;
14. національні традиції, звичаї й обряди;
15. національну творчість.

Національна система освіти й виховання має формувати національно свідомих громадян української держави. Ці переконання С. Русової стали нормою її життя, науковою позицією, мірилом справжньої духовної цінності.

Принцип народності у вихованні та навчанні дітей є основою побудови національної освіти, фундатором якого в Україні була С. Ф. Русова. Вона писала: «Міцнішою нацією в наші часи виявляє себе та, яка краще других вичерпала в своєму вихованні свої глибокі національні скарби й національній психології дала вільний розвиток», тому виховання має бути національним. Ідеї С. Ф. Русової щодо національного виховання та принципу народності знайшли своє втілення в сучасній концепції національної освіти в Україні. В ній відзначається, що специфіка сучасної української національної ідеї полягає «... у виразній перевазі в системі виховання і розвитку дітей власне українського: мови, фольклору, художньої літератури, образотворчого мистецтва, музики, народних звичаїв, форм і способів

поведінки. Це творитиме для них національну культуру світу, формуватиме національну психологію, самосвідомість і національну гордість – обов'язкові складники духовної багатой особистості». [4,с.46]

С. Русова зазначала: «Прищепити національні риси у дітей можна, лише орієнтуючись на специфіку природи, географічне розташування, клімат, історію рідного краю». Тому слід приділяти значну увагу формуванню у дітей високих морально-етичних та громадянських якостей. [3]

Провідними засадами діяльності сучасного навчального закладу є: національна психологія, культура, історія; загальнолюдські духовні надбання; здобутки культури. Розуміння історії народу, яка складалася упродовж століть, дає змогу найбільш різнобічно формувати особистість. Українцям від природи властиві доброта, гостинність, щедрість, мудрість, ліризм, почуття гумору. А значить, відповідні моральні категорії повинні знайти належне місце у навчально-виховній роботі педагогів з вихованцями.

Для малюків дитячий садок стає першим осередком прилучення до духовних скарбів своєї нації, природним входженням в духовний світ і традиційне життя рідного народу, у загальнолюдську культуру. У дошкільному навчальному закладі вихователі оформлюють народознавчі ігрові центри, куточки краєзнавства у народному стилі, виготовляють фотоальбоми, стенди, збирають цікаві колекції предметів декоративно-вжиткового мистецтва свого краю.

Забезпечення поєднання національного з народним, загальнолюдським дає змогу взяти для дошкільного виховання те цінне у нашій культурі, що має послідовно гуманістичний характер, велике духовне і пізнавальне значення; дає змогу створення на таких засадах представника української нації, носія народної моралі й культури, майбутнього творця народовладдя, громадянина суверенної демократичної держави.

Таким чином, проаналізувавши концепцію національного виховання у творчості С. Русової, можна зробити наступні висновки:

1. Над концепцією національного виховання С. Русова працювала багато років, це була основна ідея і тема, що поєднувала в собі більшість її досліджень.

2. Софія Русова вживає народне як національне, і розглядає навчально-виховний процес як суто національний феномен, що має виходити з потреб та інтересів народу, базується на досягненнях культури, традиціях народу й останніх світових досягнень науки.

3. З творів С. Русової випливає, що психологічна вимога для людини і нації одна, проста й органічна: щоб усе виховання, навчання ґрунтувалося на пошані особи – як індивідуальної, так і особи національної.

Література:

1. Нагачевська З.І. Софія Русова. З маловідомого і невідомого / З.І. Нагачевська, О.В. Джус // Прик. нац. унів. ім. В. Стефаника, – Івано-Франківськ 2012.– 603с.

2. Народні принципи виховання у педагогіці С. Русової // Український світ. – 1992. – №4. – С. 50.

3. Педагогічна спадщина Софії Русової та існуюча освіта: Науково-методичний посібник / За ред. В.Г. Слюсаренка, О.В. Проскури. – К., 1998. – 194 с.

4. Пінчук І.М. Сутність і особливості національного виховання за С. Русовою // Актуальні проблеми педагогіки і психології. – Ніжин, 1995.

5. Проскура О. Софія Русова – талановита дочка України // Початкова школа. – 1993. – №3. – С 44-46.

Педагогічні науки

УМОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ВИХОВАННЯ ПАТРІОТИЧНИХ ПОЧУТТІВ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Сірко Г.В.,

студентка педагогічного факультету

Прикарпатський національний університет

імені Василя Стефаника

м. Івано-Франківськ, Україна

Патріотичне виховання учнів молодшого шкільного віку засобами музичного мистецтва базується на кращих здобутках національної культури і

педагогіки, сприяє припиненню соціальної деградації, стимулює самоорганізацію та особисту відповідальність молодших школярів, вчить підрастаюче покоління розбудовувати демократичну державу.

В патріотичному вихованні мають гармонійно поєднуватись інтереси особистості – вільний саморозвиток і збереження своєї індивідуальності; суспільства – щоб саморозвиток особистості дитини здійснювався на моральній основі, а виховання сприяло репродукції культурних, соціалізованих людей; держави, нації – щоб усі учні стали гуманістами, здатними забезпечити країні гідне місце в цивілізованому світі, а отже і компетентними громадянами-патріотами. Сам процес патріотичного виховання особистості молодшого школяра здійснюється в контексті національної та загальнолюдської культури, і зміст культури визначає зміст виховання. Межі патріотичного виховання розширюються й охоплюють навчання та освіту як засіб виховання.

Проблема патріотичного виховання не є новою для сучасності. Сьогодні більшість учителів зрозуміли необхідність відродження патріотизму як найважливішої духовної і соціальної цінності, як основи зміцнення української державності. Головним завданням патріотичного виховання є формування патріотизму, а на сучасному етапі становлення української державності ця проблема набуває особливого значення. Тому обрана тема є досить **актуальною**.

Мета статті полягає в аналізі умов виховання патріотичних почуттів молодших школярів засобами музичного мистецтва.

Наукові підходи до розробки патріотичного виховання особистості у сучасних умовах розроблені в дослідженнях багатьох учених: В. Гонського, В. Івашковського, В. Кіндрата, О. Ковальчука, О. Коркішко, В. Кузя, Ю. Руденка, А. Кутової, Н. Майбороди, Н. Орлової, Л. Повалій та ін.

Не викликає заперечень той факт, що результативність патріотичного виховання залежить від чітко поставленої мети, завдань та визначення педагогічно доцільних принципів виховання, а також мети, завдань і принципів, розроблених в Національній програмі виховання дітей та учнівської молоді в Україні.

Узагальнюючи сучасні педагогічні розробки з проблеми статті, можемо стверджувати, що патріотичне виховання – це суспільна категорія, яка формує ставлення людини до себе, до свого народу й Батьківщини. Це ставлення знаходить свій прояв у відповідних переконаннях, почуттях, ідеях. Патріотичне виховання має бути стрижнем усієї навчально-виховної роботи у молодшій школі, оскільки вчителі повинні виховати особистість, яка вміє і хоче сумлінно виконувати громадські обов'язки, має почуття гордості за свою державу, усвідомлює соціальні проблеми Батьківщини та українського народу, любить рідних та близьких людей. Український патріотизм повинен стати провідною складовою виховної ідеї нової початкової школи, що реалізується в урочній та позаурочній діяльності.

Аналізуючи науково-педагогічну літературу, ми дослідили, що виховна значимість патріотичного виховання засобами мистецтва полягає в тому, що вчитель початкових класів повинен викликати почуття небайдужості в школярів, виховувати гуманні цінності. Неправильні естетичні уявлення можуть призвести до негативних вчинків. На цьому етапі вчителі початкових класів є «регулювальниками» дитячих емоцій та переконань. Вони, водночас, є базовою основою для відчуття об'єктивної реальності, яка знаходить відгук в особистості дитини. Побачене, сприйняте, пережите супроводжується складними органічними процесами в душі. Ці процеси формують переконання, які викликають дію, боротьбу з вадами суспільства, з тим, що заважає самостверженню.

Серед ефективних засобів у патріотичному виховному процесі відводиться музичному мистецтві. Кожне звернення до музичної спадщини як частини культури свого народу, сприяє культурному піднесенню держави і нації. Однак звернення до національної культури, народної творчості в музичному вихованні багато хто розуміє занадто вузько. Часто у початкову школу вчителі переносять репертуар для дорослих, незрозумілий і нецікавий учням, упроваджують окремі народні традиції (сватання, вечорниці), що суперечать принципу природовідповідності та доступності. Тому надзвичайно важливо грамотно застосовувати музику як засіб патріотичного виховання, базуючись на відповідних методиках, на досвіді видатних педагогів.

Зміни, що відбулися в Україні протягом останніх років, стали реальним підґрунтям для подальшого просування нашої країни, до суспільства нового типу. Відомо, що трансформації в суспільстві спричиняють певні зміни і в освіті. Саме тому, оновлення форм організації навчально-виховного процесу у Національній доктрині розвитку освіти визначено одним з пріоритетних напрямів державної політики щодо загального розвитку освіти. Сучасний підхід до навчання і виховання учнів (особливо молодших класів) вимагає використання прогресивних концепцій, оновлювання науково-методичних підходів, перспективних педагогічних технологій.

Сьогодні проблема педагогічної технології перебуває в центрі уваги вітчизняних та зарубіжних учених, педагогів: В. Беспалька, Ю. Васькова, Т. Ільїної, А. Кіктенко, О. Люборської, О. Пехоти, Г. Селевка, Г. Шевченко та ін. Науковці в своїх роботах розкрили сутність, ознаки та структурні компоненти педагогічної технології.

Варіантів визначення поняття «педагогічна технологія» існує доволі багато, що закономірно, оскільки це багатоаспектна й багатовимірна категорія. Аналіз існуючих визначень свідчить, що педагогічна технологія в загально-педагогічному розумінні є процесом, діяльністю з відповідними метою, змістом і методами для досягнення чітко запрограмованого ефективного результату.

На наш погляд, технологія виховання – це модифікований варіант виховного процесу. Тому її можна представити у вигляді системної взаємодії вихователя та вихованців, спрямованої на ефективне вирішення виховних завдань, які забезпечують розвиток особистості, як і виховний процес загалом. Реалізуються дидактичні технології засобами педагогічної техніки, яку слід розглядати як комплекс знань, умінь і навичок, необхідних педагогу для чіткої й ефективної організації навчальних занять, ефективного застосування на практиці методів педагогічної взаємодії в системі «Вчитель – Учень».

На сучасному етапі розвитку педагогічної науки ідеї патріотичного виховання наповнюються новими відтінками, але його головні риси залишаються незмінними: любов до Батьківщини, відстоювання її інтересів; боротьба

за волю, честь, славу України; любов до народу, родини, сім'ї, обстоювання та відродження рідної мови, науки, освіти, культури, мистецтва, духовних традицій народу; зміцнення дружби між народами.

Тому, для реалізації умов педагогічної технології, яка направлена на виховання патріотичних почуттів молодших школярів засобами музичного мистецтва, ми пропонуємо наступний орієнтовний музичний репертуар, який можна використувати на різних уроках: Б. Фільц «Облітав журавель», М. Шуть «Журавлик», О. Лобова «Прощання з журавлями», М. Іванникова «Відлетіли журавлі», О. Янушкевич «Дитинства світ», І. Тучак «Добрідень Україно», І. Кишко «Рідний край», В. Верменич «Калинова пісня», М. Катричко «Рідна мова», «Наша мова», «Калинова пісня» В. Верменича, «Намалюю Україну» М. Ведмедеря, «Маленькі наші ноги» В. Гребенюка, «Мово рідна» М. Гайворонського, українська народна пісня «Українка я маленька», «Вишиванка» О. Колодуба, «Кущ калини» В. Гребенюка, українські народні пісні: «Щебетала пташечка», «Повертайся ластівко», «Перепілонька», «Світи нам сонечко», «Солодка земля», «Дощик», «Сійся, сійся дощику», «Сонечко зійшло», «Горіховий дощ», «Вийди, вийди сонечко» в обробці Л. Ревуцького.

Для втілення у практику зазначеної педагогічної технології перш за все необхідно продумати умови її реалізації, підготувати учнів, предметне середовище, підібрати необхідні атрибути, музичний репертуар, музичний центр, розробити діагностичні матеріали: педагогічні методи (спостереження, анкети), врахувати індивідуальні і вікові можливості школярів.

Відзначимо, що основними умовами втілення освітньої технології патріотичного виховання засобами музичного мистецтва є: використання індивідуальних та групових форм роботи з учнями; дотримання наступних методів та прийомів роботи: лекції, диспути, бесіди, гра, створення виховних ситуацій; використання таких інноваційних виховних технологій, що включають ранню соціалізацію учнів, національну спрямованість навчально-виховного процесу, духовний розвиток молодших школярів тощо.

Також найефективнішими формами організації патріотичного виховання

засобами музики є: свята (сімейні, народні, релігійні, державні), бесіди, виставки, конкурси, вікторини тощо.

Отже, втілення освітніх технологій патріотичного виховання засобами музичного мистецтва, зокрема пісенної творчості, в сучасний навчально-виховний процес початкової школи доводять, що така робота позитивно впливає на виховання патріотизму в молодших школярів.

До ключових умов реалізації педагогічної технології виховання патріотичних почуттів ми відносимо наступний тезіс: Педагогу важливо так організувати роботу класу, щоб в самих учнів результати роботи збудили позитивні почуття і заохочували до творчої діяльності. Тому в початкових класах на уроках музичного мистецтва доцільно багато працювати з школярами над розвитком естетичних прагнень, удосконалювати музично-творчий їхній розвиток спонукати до довершеного, найбільш виразного виконання музичних творів а також сприяти, творчій самореалізації особистості учня.

Технологія патріотичного виховання засобами музичного мистецтва, її мета, принципи, компоненти, напрями, методи, форми, сприяють розкриттю змісту виховної роботи на уроках музичного мистецтва та в позаурочний час. Завдяки цьому можна максимально активізовано діяльність молодших школярів патріотичного спрямування. У процесі виконання творчих завдань в учнів підвищується інтерес до патріотичної пісні, покращується увага, спостережливість, розвивається уява, фантазія, збільшується запас мовних музичних термінів, а також стають кращими музичні здібності, а саме: музичний слух, музична пам'ять, відчуття ритму, емоційний відгук на музику.

Наведений матеріал, безумовно, не вичерпує всіх проблем, пов'язаних із вихованням патріотизму. Важливими для дослідження залишаються проблеми виховання патріотичних переконань та діяльності в дітей молодшого шкільного віку.

ВИКОРИСТАННЯ ЗАДАЧ ІСТОРИЧНОГО ТИПУ ПІД ЧАС ПОЗАКЛАСНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З АЛГЕБРИ

*Суржик Д.В.,
студентка
природничо-математичного факультету
Національний університет
«Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка
м. Чернігів, Україна*

Текст доповіді

Народна мудрість говорить, що, не знаючи минулого, неможливо зрозуміти справжній сенс сьогодення і мету майбутнього. Це, звичайно, стосується й математики, оскільки математика й історія – дві нерозривні області науки. Незнання історії виникнення математичних понять, доведень та формул суперечить розумінню та бажанню учнів вчити цю науку.

Мета роботи: вивчити та перевірити на практиці ефективність використання задач історичного типу у позакласній роботі.

Методологія: проаналізовано та узагальнено літературу з питань використання історіографії науки у роботі з учнями.

Наукова новизна: обґрунтовано ефективність використання матеріалу історії математики під час позакласної діяльності з учнями старшої школи, його вплив на підвищення інтересу та якість навчання.

Висновки. Дослідженням встановлено, що навчання сучасної молоді потребує змін та новизни, яка буде мотивувати та стимулювати учнів до вивчення математики. Використання елементів історії дає змогу учням відчувати на собі, як наші пращури робили перші відкриття, як доводили теореми, та спробувати себе у їх ролі. Внаслідок цього школярі значно підвищують свою успішність.

Ключові слова: історія математики, позакласна діяльність, пізнавальний інтерес, софізм.

Постановка проблеми. Позакласна робота з математики є однією з провідних видів діяльності, що спрямована на розширення, поглиблення знань учнів, а також на підвищення інтересу до вивчення науки у позаурочний час. Саме тому цей вид діяльності доцільно використовувати при роботі з учнями.

Грамотно обраний матеріал дає змогу дітям відкрити для себе нові можливості в межах предмета, повірити в свої сили, підготуватися до олімпіад, зрозуміти та полюбити математику. Використання в позакласній роботі задач історичного типу збагачують педагогічну скарбничку вчителя, роблять заходи більш цікавішими для дітей.

Аналіз основних досліджень та публікацій. Питання використання історизму на уроках математики відображені в роботах Бевз В.Г., Бородіна О.І., Глейзера Г.Н., Депмана І.Я., Гнеденко Б.В., Назарова В.Ю., а також у навчальних посібниках Мерзляка А.Г., Тарасенкової Н.А., Істера О.С.

Використання матеріалу історії математики у позакласній діяльності розглядали такі науковці як Воєвода А.Л., Моцик Н. Д., Іванова Л. С., Степанов В. Д., Слєпкань З.І., Сефібеков С. Р., Шварцбурда С.І. та інші.

Мета роботи: вивчити та перевірити на практиці ефективність використання задач історичного типу у позакласній роботі.

Методологія: проаналізовано та узагальнено літературу з питань використання історіографії науки у роботі з учнями.

Наукова новизна: обґрунтовано ефективність використання матеріалу історії математики під час позакласної діяльності з учнями старшої школи, його вплив на підвищення інтересу та якість навчання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Позакласна діяльність є однією з форм роботи з учнями, яка проводиться в позаурочний час. Вона спрямована на поглиблення та розширення знань, розвиток математичних здібностей та підвищення інтересу до математики.

Існують різні форми позакласної роботи з математики: математичний гурток, тиждень математики, математичні вечори, олімпіади, екскурсії, конференції тощо. Найпоширенішою формою є гурток.

Зазвичай гуртки проводять в школі, в спеціально виведений час після уроків, які можуть відвідати всі бажаючі учні, які прагнуть збагатити свої знання з математики, зрозуміти предмет та полюбити його, підготуватися до олімпіад.

Новій концепції навчання, а саме гуманізації та гуманітаризації буде відповідати формування та виховання інтересу учнів до вивчення математики, а саме використання історико-математичного матеріалу при вивченні сучасного шкільного курсу математики. Адже історія математики це історія розвитку людства. Сьогодні майже всі випускники шкіл недостатньо обізнані з історією розвитку математичної думки.

Позакласна діяльність розширює можливості вчителя, дає змогу йому не просто навчати дітей, а й створювати умови для формування творчої, соціально успішної особистості.

М. Лобачевський вважав, що інтерес учнів до вивчення математики має формуватися різними способами, тому рекомендував застосовувати історичний підхід до викладання, причому для будь-якого навчального предмета, особливо, в старших класах. На його думку, це показує науку не тільки в її минулому і сьогоденні, а й в її перспективі. Таким чином, історія математики підказує вчителю, як у процесі викладання матеріал з математики повинен пов'язуватися з практичними потребами вимірювань, розв'язування життєвих задач. [3]

Шкільна література з математики містить невелику кількість історичних фактів, які, нажаль, учням здаються нудними та не цікавими, саме тому доцільним буде підвищити пізнавальний інтерес та поглибити знання учнів з математики саме використанням у своїй діяльності історичних фактів, довідок, рефератів та задач історичного типу. Це дасть можливість школярам відчувати себе юними Архімедами та спробувати розв'язати завдання, які розв'язували люди минулих століть, коли тільки зароджувалися математичні поняття. Вчитель має бути дуже обізнаним з історії математики та пропонувати учням древні задачі, завдяки яким з'являлися нові відкриття.

Так задача Піфагора (близько 500-501 рр. до н.е.) змушує учнів неабияк подумати: кажуть, що на питання, скільки учнів відвідують його школу,

Піфагор відповів: "половина вивчає математику, чверть - музичне мистецтво, сьома частина перебуває в мовчанні, крім цього є три жінки". Скільки учнів відвідувало школу Піфагора?

Діти з захопленням ведуть дискусію щодо розв'язання цієї задачі, після чого їм пропонується звірити свої доведення з розв'язком піфагорійців: $1 - 1/2 - 1/4 - 1/7 = 1 - 25/28 = 3/28$. Три жінки складають $3/28$ всіх учнів школи, отже $3 : 3/28 = 28$. Відповідь: 28 учнів.

Ефективним та цікавим прийомом також є математичний софізм. Софізм - це доказ хибного твердження. Учням старшої школи можна запропонувати провести софізм про Ахіллеса та черепаху.

Ахіллес не зможе наздогнати черепаху, навіть якщо біжить в десять разів швидше за неї. Нехай вона на сто метрів попереду. Коли Ахіллес пробіжить ці сто метрів, черепаха випередить його на десять метрів. Після того, як Ахіллес пробіжить ці десять метрів, черепаха випередить його на метр і т.д. Відстань між ними весь час буде зменшуватись, але ніколи не дійде до нуля. Отже, Ахіллес ніколи не наздожене черепаху.

Цей історичний софізм викликає в учнів захоплення, багато думок та дискусій, а головне - викликає неабиякий інтерес та бажання отримувати нові знання.

З великим задоволенням та емоційним піднесенням учні слухають легенду, пов'язану з "делоською задачею" про подвоєння куба, яка вважається геометричною задачею древніх, що не має розв'язку. Умовою є побудувати по даному кубу другий куб з подвоєним проти даного об'ємом. Вважалося, що приводом для цієї задачі стала чума на острові Делосі: оракул повідомив, що чуму можна подолати, якщо подвоїти об'єм вівтарю, який мав форму куба. Учні дізнаються, що древні задачі виявилися такими, що не розв'язуються за допомогою лінійки та циркуля, але завдяки довгим пошукам їх розв'язання удосконалилися математичні методи. Історично розвивалася й сама математика.

Як висновок можна сказати, що для ефективного використання історичного матеріалу під час позакласної діяльності з метою підвищення

пізнавального інтересу, розширення знань та підготовки до олімпіад учнів, треба: взяти історичні задачі в якості основних засобів підвищення інтересу; використовувати такий історичний матеріал, який буде відповідати віковим особливостям учнів; використання історичного матеріалу має нести систематичний характер.

Висновки. При правильному використанні історичного матеріалу у позакласній роботі з учнями, значно підвищиться пізнавальний інтерес до математики та рівень культури школярів, розшириться кругозір, поглибиться розуміння фактичного матеріалу.

Література:

1. Бевз В. Г. Історія математики / В. Г. Бевз. Харків : Основа, 2006. 144с.
2. Бевз В. Г. Історія математики у фаховій підготовці майбутніх учителів / В. Г. Бевз. Київ :НПУ ім. Драгоманова, 2005. 360 с
3. Воєвода А. Л. Зацікавити математикою: (методичні матеріали для підвищення інтересу до математики): Методичний посібник. – 2-ге вид., допов. і перероб. – Вінниця : ФОП «Легкун В.М.», 2012. 181с
4. Воєвода А. Л. Я люблю математику (математичний вечір для учнів 10–11 кл.) /А. Л.Воєвода. // *Математика в школі*. 2011. № 11-12. С. 27-30.
5. Слєпкань З.І. Методика навчання математики: підручник. 2-ге вид., доп. і переробл. Київ : Вища школа, 2006. 582 с.
6. Сухарева Л. С. Дидактичні ігри на уроках математики. 7–9 кл. / Л. С. Сухарева. Харків: Основа, 2006. 144с. (Б-ка журн. «Математика в школах України» Вип.12 (48)).

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ

*Тесленко О. А.**викладач, спеціаліст вищої категорії,**викладач-методист,**Циклова комісія фізико-математичних дисциплін**Київський державний коледж**туризму та готельного господарства,**м. Київ, Україна*

Стратегічною місією сучасної системи освіти є просування ідей, проектів і новацій, що сприяють ефективній модернізації школи. Орієнтиром в даному випадку буде багату спадщину культури, яке протягом століть створено людством і потребує не тільки в застосуванні, але найчастіше у відкритті. Справедливості заради треба визнати, що відсталість є супутнім чинником в управлінні великими системами, в тому числі системою освіти. Наука, нові технології і розробки - все, що сприяє розвитку процесів в освіті, необхідно вводити в шкільну дійсність. Це не означає, що суцільне експериментування замінить усталені методики викладання. Але і зайва консервативність і збереження сформованої традиційності в навчанні нового покоління не зроблять процес досконалим. У всьому світі виділяють десять ключових тенденцій перетворень в освітній сфері.

1. Впровадження прогресивних методів навчання вимагає культурної трансформації.

До початку цього століття вважалося, що ключові фігури в житті університетів - це викладачі, але з настанням нової епохи відбулася зміна вектора на задоволення потреб студентів і стимулювання їх успішності. Структура навчального закладу повинна бути побудована таким чином, щоб вона сприяла обміну новими ідеями, виявлення успішних кейсів всередині кампусу і за його межами, щоб розвивати і застосовувати їх на практиці.

Вся діяльність університету має бути спрямована на становлення успішної особистості студента. Для цього, як вважають дослідники, потрібно визначити чіткі цілі і завдання, створити необхідні організаційні структури підтримки, проводити підготовку викладачів з цифрових технологій в педагогіці, переглянути навчальні плани та системи оцінки студентів.

2. Навчання студентів реальним практичним навичкам допоможе їм в подальшому працевлаштуванні, а також дозволить підвищити професійну кваліфікацію.

Вступаючи до навчального закладу, студенти розраховують на те, що вища освіта допоможе їм отримати гідну роботу за фахом і необхідну кількість знань для кар'єрного зростання. Однак ситуація зі вчорашніми випускниками вузів говорить про зворотне. Дослідники звертають увагу, що це сигнал вузам про необхідність кардинально переглядати освітню програму, акцентувати свою увагу на передачі глибших теоретичних знань студентам, а також приділяти значну увагу практиці з використанням сучасних технологій.

3. Співпраця - ключовий фактор поширення ефективних рішень.

Однією з ключових особливостей навчальний заклад світового рівня є його здатність до співпраці на глобальному ринку. Масовізація і клієнтоорієнтованість вищої освіти привели до серйозної конкуренції серед університетів, а глобалізація освіти стала основою для формування стратегічних альянсів між декількома університетами з різних країн. В даний час ми спостерігаємо, як складаються кооперації університетів, формуються альянси, які допомагають їм займати вигідні позиції на світовому ринку освітніх послуг.

Багато університетів вступають в кооперацію не тільки з іноземними вищими навчальними закладами (наприклад, міждисциплінарний дослідницький проект Університету Копенгагена і представників з Німеччини, Китаю, США та Данії з питань молекулярного передбачення ризику захворювання на рак і його прогресії або меморандум про взаєморозуміння по науково-дослідному співпраці між НДУ-ВШЕ і Сеульського національним універси-

тетом (СНУ)), але також знаходять партнерів всередині країни. Хороший приклад такого країнового альянсу - комітет з інституційного співробітництва, який включає в себе 12 дослідницьких університетів Середнього Заходу США (University of Chicago; University of Illinois; Indiana University; University of Iowa; University of Michigan; Michigan State University; University of Minnesota; Northwestern University; Ohio State University; Pennsylvania State University; Purdue University; University of Wisconsin-Madison) [1].

4. Незважаючи на широке поширення технологій і матеріалів для онлайн-навчання, вони як і раніше доступні не для всіх.

Ключовою проблемою в усьому світі, включно з Україною, є те, що не всі групи населення мають однаковий доступ до Інтернету і можуть бути обмежені в можливостях свого розвитку. За даними Міжнародного союзу електрозв'язку, інтернетом користується 47,9% населення Землі.

Ще один важливий фактор - швидкість передачі даних. Тільки 12 чоловік з 100 в Росії мають доступ до високошвидкісного інтернету, що в 2,5 рази менше, ніж в США (Ця інформація базується на даних платформи Google Public Data Explorer; статистика показників ІКТ, зібрана МСЕ в 200 країнах світу за період з 1960 по 2013 роки) [2]. Ситуація ще гірше в Африці, країнах Азіатсько-Тихоокеанського регіону, Північної та Південної Америки і Арабського регіону, де швидкість надання інтернету коливається близько 2 Мбіт / с.

5. Необхідне створення процесів для оцінки навичок на індивідуальному рівні.

Навчальні заклад змінюються, підвищуючи свою гнучкість відповідно до запитів ринку праці. Індивідуалізація освіти є невід'ємною частиною цього процесу. Перший крок - це створення персоніфікованої оцінки результатів навчання. Вона дає можливість отримати більш чітку картину того, що студенти повинні знати для отримання тих чи інших навичок і компетенцій. Найбільш затребуваними навичками майбутнього будуть професійно-технічні навички, навички творчого потенціалу і навички критичного мислення учнів; розробка критеріїв оцінки таких навичок є першочерговим завданням для вузів.

6. Для того щоб вільно почувати себе в цифровому світі, недостатньо просто вміти користуватися технологіями.

В історії людства досі не спостерігалось більший вплив на поведінку і ідентифікацію індивіда, незалежно від країни або культури, ніж сукупний ефект цифрових технологій. Наслідки цього зсуву в суспільстві величезні і, зокрема, є основоположниками ключових змін в життєдіяльності людини.

Але в світі цифрових і технологічних можливостей недостатньо вміти користуватися технологіями, важливо розуміти, як за допомогою технологій можна поліпшити своє життя, підвищити професійні можливості і якісно виконувати свою роботу. Навчальним закладам необхідно розвивати у слухачів глибоке розуміння цифрових середовищ, здатність інтуїтивно адаптуватися до нових умов і створювати новий контент.

Навчити студентів жити в епоху швидко цифрових технологій, втім, як і самим зрозуміти свою стратегію поведінки в цифровому світі - це один із найскладніших викликів для керівників вищої школи.

7. Ефективність онлайн-навчання, а також мобільного та змішаного навчання не підлягає сумніву.

Онлайн освіта є найбільшим відкриттям в сфері вищої освіти. У той час як університети змагаються за кожного студента, освітні платформи набирають мільйони слухачів. За результатами дослідження Class Central в 2016 році освітні платформи були представлені більш ніж 700 університетами, 6850 курсами, а проходили навчання на них 58 мільйонів студентів.

Наявність в навчальних закладах таких передових технологічних рішень, як онлайн освіту, змішане і мобільне навчання по суті є ключовим фактором успішності вузу. Якщо в університеті відсутня ефективна стратегія по інтеграції цих підходів, можна говорити про те, що у такого вузу немає майбутнього. Разом з тим, необхідно вести моніторинг впливу освітніх технологій на результати навчання, який покаже результативність кожної з них у конкретній ситуації.

8. Освітні екосистеми повинні бути досить гнучкими, щоб сприймати абсолютно нові методи навчання.

Ефективна інтеграція технологій в освітній процес позитивно впливає на динаміку розвитку студентів та стимулює інтерес до отримання знань. Однак для впровадження технологій і нових методів навчання повинна бути підготовлена правильно зовнішнє середовище.

Викладачі, які користуються засобами і платформами на зразок систем управління навчанням, часто прагнуть вигадати щось нове поєднання різних компонентів навчального процесу, наприклад, відкритого контенту або освітніх програм. Ключовою проблемою тут стає неготовність освітньої системи до прийняття нових методів навчання. Як одне з можливих рішень - створення гнучкої освітнього середовища, в якій присутній творчий початок викладацької діяльності.

9. Вища освіта - чудова середовище для розробки більш інтуїтивних комп'ютерів.

Університети як і раніше є ідеальним місцем для продукування знань та нових відкриттів. У міру поширення штучного інтелекту і природних користувацьких інтерфейсів, на базі вузів розробляють алгоритми машинного навчання і тактильні пристрої, що реагують на дотик, що визначає їх лідируючі позиції в дослідницької діяльності.

Наприклад, Техаський обчислювальний центр на базі Техаського університету в Остіні, реалізує глобальний проект по створенню суперкомп'ютера (Stampede2), вирішального проблеми і прискорює пошук таким чином, яким традиційними експериментами їх досягти неможливо. Він допомагає вченим досліджувати проблеми, які занадто великі (наприклад, чорні діри), занадто малі (наприклад, ДНК) і дуже небезпечні (наприклад, урагани).

10. Безперервне навчання - основа вищої освіти.

Країни, які прагнуть до формування наукомісткого суспільства та конкурентоспроможної економіки, як ніколи стурбовані необхідністю постійного оновлення знань у населення, підвищення кваліфікації співробіт-

ників, розширення можливостей професійного розвитку. Це питання тісної кооперації університетів і корпорацій. Одним з таких прикладів є співпраця Starbucks з Університетом штату Арізона в розробці онлайн-курсів для своїх співробітників. AT & T і Udacity створили «нано-ступінь»: короткий, цілеспрямований курс, що формує набір знань і навичок, необхідних для позицій початкового рівня в компанії [3, с. 236]. Таких прикладів - тисячі у всіх країнах. Як вказують дослідники NMC, одним із викликів системи lifelong learning буде розробка стимулів для навчання не лише студентів, але також викладачів і співробітників всіх організацій.

Література:

1. European Commission. Eurostat. Education and training [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tps00158&plugin=1>

2. Іщенко А. Ю. Глобальні тенденції і проблеми розвитку освіти: наслідки для України. Аналітична записка / А. Ю. Іщенко // Сайт Національного інституту стратегічних досліджень при Президентові України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1537/>

3. Інновації у вищій школі: проблеми, досвід, перспективи : монографія / За ред. П. Ю. Сауха. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. – 444 с.

ФОРМУВАННЯ МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ

*Титарчук М.В.,
аспірант 1 року навчання
Харківський національний університет
імені Г.С.Сковороди
м. Харків, Україна*

Сучасне суспільство потребує кваліфікованих фахівців із різних галузей, що, неможливо без реформування освітньої системи України та підвищення рівня професійної підготовки вчителів. Особливо важливою складовою професійної компетентності вчителя є методична компетентність; її різні аспекти в дослідженнях останніх років розглядали О. О. Біляковська, Т. Б. Волобуєва, Т. Н. Гущина, Т. А. Загривна, О. Л. Зубкова, Л. В. Коваль, М. І. Михнюк, О. В. Тумашова та інші. Зазвичай, дослідники, розглядаючи методичну компетентність, пов'язують її з викладанням певного навчального предмета.

У зв'язку з незавжди належним рівнем сформованості методичної компетентності вчителів склалась необхідність подальшої розробки й удосконалення технології формування методичної компетентності вчителів у процесі його професійної діяльності. Аналізуючи сучасну літературу явно бачимо, що не існує єдиного підходу в окресленні структури методичної компетентності вчителя: В. О. Адольф, І. А. Акуленко, А. І. Кузьмінський, Н. А. Тарасенкова визначають її через компоненти, К. М. Красикова – через рівні, О. Л. Зубков – через елементи. Проте проблема формування методичної компетентності сучасного вчителя зараз недостатньо вивчена.

Підготовка професійно компетентного вчителя була і залишається предметом наукової полеміки. Існують різні погляди щодо трактування поняття «методична компетентність учителя». За Т. Б. Волобуєвою, під методичною компетентністю розуміють володіння різноманітними методами навчання,

знання дидактичних методів і прийомів та вміння застосовувати їх у процесі навчання, а також знання психологічних механізмів засвоєння знань і вмінь [2, 36–37].

Г. В. Кашкар'юв вважає, що методична компетентність випускників вищих педагогічних закладів проявляється через оволодіння ними формами, засобами, шляхами, методами та прийомами педагогічних впливів, їх ефективне використання й диференціацію; вміння застосовувати набуті теоретичні професійні знання у практичній діяльності [4, 75–80]. Н. Л. Цюлюпа визначає методичну компетентність учителя як систему знань, умінь, практичного досвіду та наявних педагогічних здібностей, спрямованих на реалізацію професійної діяльності з одночасною здатністю до постійного самовдосконалення. На думку Т.М. Гущиної, методична компетентність є інтегральною багаторівневою професійно значущою характеристикою особистості та діяльності педагогічного працівника, що опосередковує його професійний досвід [3, 134].

Методична компетентність – це професійно значуща характеристика особистості вчителя, що визначає знання методологічних і теоретичних засад методики навчання сучасного вчителя, структури та змісту засобів навчання, володіння різними інноваційними методами, формами й способами організації навчального процесу, готовність та здатність до творчої професійної діяльності. До компонентів методичної компетентності слід віднести знання з теорії та методики навчання, сформовану систему методичних компетенцій, володіння організацією навчального процесу, творчі здібності й досвід вирішення методичних завдань тощо. Процес формування методичної компетентності вчителя повинен передбачати професійну спрямованість, методичну підготовку та оволодіння різними технологіями навчання, методична культура та інше. Рівень сформованості методичної компетентності вчителя визначається наявним рівнем його компетенцій: знаннями, вміннями, досвідом та емоційно-ціннісним ставленням до педагогічної діяльності. Кожен учитель, незалежно від обраного профілю, повинен уміти: простежувати основні етапи розвитку та

методики як науки, розпізнавати та виокремлювати ідеї та поняття, аналізувати явища та процеси, адекватно їх оцінювати, структурувати навчальний матеріал, організувати навчальну діяльність учнів щодо засвоєння знань з використанням як традиційних так і інноваційних технологій, застосовувати міжпредметні зв'язки, розробляти матеріали для групової та індивідуальної роботи учнів, вміти організувати позакласну роботу, виконувати науково-дослідну роботу та застосовувати педагогічні новації, проводити самоаналіз власної педагогічної діяльності та здійснювати її корекцію [6, 339]. Як бачимо, роботи багато і для усіх цих вмінь необхідно отримати ґрунтовну підготовку, знання нормативних документів навчального закладу, вивчити специфіку побудови, ознайомитися з технологією розробки календарного планування, а також основних засобів, методів і форм організації навчального процесу.

Практична готовність молодого вчителя до проведення уроків формується у процесі набуття педагогічного досвіду під час навчання в університеті (рольові ігри, проектна діяльність), а також при проходженні педагогічної практики у школі, вивченні досвіду роботи досвідчених вчителів під час відвідування відкритих уроків і участь у методичних семінарах тощо.

Одним із головних завдань реформування системи освіти в Україні є підготовка професійно компетентного вчителя. Сформована методична компетентність як складник професійності, становить основу його успішної педагогічної діяльності в сучасних умовах організації навчально-виховного процесу.

Аналіз науково-педагогічної літератури дає підстави стверджувати, що не існує єдиного погляду щодо визначення самого поняття методичної компетентності сучасного учителя. Наразі ще недостатньо розробленою залишається технологія формування його методичної компетентності відповідно до етапів професійного становлення, починаючи з навчання у вищому педагогічному закладі. Заслуговує на подальше вивчення і питання побудова моделі процесу розвитку методичної компетентності вчителя, організаційно-педагогічних умов її реалізації та впливу інноваційних технологій навчання на рівень сформованості сучасного вчителя.

Література:

1. Адольф В. А. Профессиональная компетентность современного учителя / В. А. Адольф. – Красноярск : М-во общ. и проф. образования РФ ; Красноярский государственный университет, 1998. – 309 с.
2. Волобуєва Т. Б. Структура професійної компетентності сучасного педагога / Т. Б. Волобуєва// Гуманізація навчально-виховного процесу : зб. наук. праць / [за заг. ред. проф. В. І. Сипченка]. – Слов'янськ : Видавничий центр СДПУ, 2005. – Вип. XXVHL – С. 33–42.
3. Гущина Т. Н. Формирование методической компетентности педагогических работников учреждений дополнительного образования детей в процессе повышения квалификации : дисс. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / Гущина Татьяна Николаевна. – Ярославль, 2001. – 252 с.
4. Кашкаръов Г. В. Концептуальні засади формування в майбутніх учителів педагогічної компетентності щодо розвитку критичного мислення в учнів / Г.В.Кашкаръов // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ : БДПУ, 2008. – № 4. – С. 75–80.
5. Кузьмінський А. І. Наукові засади методичної підготовки майбутнього вчителя математики / А. І. Кузьмінський, Н. А. Тарасенкова, І. А. Акуленко. – Черкаси : Вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2009. – 320 с.
6. Мартиненко О. В. Формування педагогічної компетентності вчителя математики та економіки / О. В. Мартиненко, Г. І. Ковтун // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка. – 2014. – № 1 (35) – С. 334–343.

ВИКОРИСТАННЯ ТЕЛЕБАЧЕННЯ У ПОЗАКЛАСНІЙ РОБОТІ

Шкварчук О. В.,*студент факультету дошкільної, початкової
освіти та мистецтв,
Вінницький державний педагогічний
університет імені Михайла Коцюбинського
м. Вінниця, Україна*

Технічна підготовка, яка використовується у викладанні загальних, наукових та інженерних дисциплін, включає: кіно, телебачення, комп'ютерні системи. Під час процесу професійної підготовки використовуються різні типи тренажерів для формування робочих навичок. Технічні засоби навчання впорядковують процес навчання.

Технічна підготовка підвищує інтелектуальну активність школяра, дозволяючи кожному з них мати більш рівномірний контакт, встановлюючи тим самим правильний взаємозв'язок між класом та після навчальних годин. Вони полегшують процес навчання.

Використання технічних засобів допомагає впорядкувати процес навчання, підвищити його продуктивність та забезпечити передачу та засвоєння оптимальної кількості наукової інформації.[2]

Навчальне кіно відіграє важливу роль у технічній підготовці. Зараз майже кожна середня школа оснащена проєкційним обладнанням, і навчальних фільмів досить багато. З метою вдосконалення навичок викладачів створена бібліотека фільмів, яка надає школам консультації з питань кіно, обладнання, технології та методів.

Кінотеатри розширюють освітні можливості та можливості навчання в навчальному процесі та допомагають зміцнити зв'язок між навчанням та життям. Він знайомить учнів з найрізноманітнішими проблемами, показуючи природні об'єкти, які студенти не можуть безпосередньо спостерігати, та виражає предмети та явища в динамічній формі.

За допомогою анімації та інших фільмів він відтворює складні процеси і явища, часто недоступні людському оці, такі як струм, магнітні явища, різні хімічні реакції, ядерні або біологічні процеси. [4]

Фільми, що показують історико-географічний зміст, можуть відтворити давню епоху, показуючи країну, життя людей та природу найвіддаленіших куточків землі.

Фільми, що створюють контент, знайомлять студентів з технічними процесами, роллю машин та машин, їх практичним застосуванням у різних галузях економіки, досягненнями сучасної науки та техніки.

Способи та методи використання фільмів у навчальній роботі дуже різноманітні. Фільм демонструється на різних етапах курсу: його можна супроводжувати поясненням вчителя або використовувати для закріплення того, що було вивчено до вивчення нових матеріалів.

Фільми можуть показуватися повністю або розкидано. Розсіпані презентації дозволяють студентам зосередитись на темі, заощаджуючи час.

Перш ніж використовувати кінотеатр у класі, вчитель повинен ретельно підготуватися, щоб навчитися користуватися фільмом на різних етапах навчального процесу. Слід пам'ятати, що розуміння фільму, особливо розуміння науки, вимагає від учнів проведення складних пізнавальних заходів.

Вчителі повинні мати можливість керувати цією діяльністю та забезпечувати відповідну підготовку для всього класу. З цією метою до показу фільму можна вести діалог, щоб направляти учнів, ставити спеціальні завдання та приділяти особливу увагу. Після перегляду фільму вчитель може (по)ставити деякі питання та потрібно проаналізувати та порівняти зміст, висновки, узагальнення; надання учням домашніх завдань для вивчення відповідної літератури. [3]

Телебачення все частіше використовується для навчальної роботи. Основна форма телебачення, що використовується в школах, це передача інформації як додаткового джерела знань. Телебачення не тільки допомагає більш чітко розширити зміст предмета, але й значно підвищує пізнавальний інтерес учнів,

що є важливим фактором, що впливає на їх емоційне поле та пропагує навчальні матеріали. [6, с. 65]

Школи для освітніх цілей можуть використовувати загальні телевізійні програми та спеціальні програми, розроблені з метою сприяння викладанню з певних предметів. Навчальні телевізійні програми включають навчальні курси, інтерв'ю та презентації кваліфікованих викладачів чи науковців, демонстраційні навчальні фільми, наочні посібники (живопис, ескізи, анімація, сучасні моделі, механізми, які не доступні в школах); добре відомі промисловій та сільськогосподарській громаді Відео-конференції проводили люди та відомі вчені, письменники, композитори, художники, учасники історії та революційних подій.

Навчальне телевізійне мовлення використовується для вивчення всіх тем ГМ, науки та техніки та спеціальних циклів. Телебачення особливо важливе при вивченні фізики, хімії та науки.

Телебачення можна використовувати для демонстрації найскладніших експериментів, показуючи машинні та машинні операції, методи та хімічні процеси. [5, с. 36]

Телевізійні програми також є важливим засобом закріплення знань, а також можуть використовуватися як додаткові матеріали для роботи, повторення різних частин програми тощо. Вчителі планують разом семестр або кварталний план уроків. Зміст, призначений для школи, може бути суто навчальним (тема, розробка навчальних програм), або загальним, культурним чи освітнім.

Як і інші підручники, шкільне телебачення повинно відповідати основним вимогам до викладання:

- мати чітко визначені навчально-виховні завдання;
- забезпечення учнів усвідомленим навчанням;
- Сприяти активізації навчального процесу та розвивати пізнавальні здібності учнів.

Добре, коли елемент дискусії включений у мовлення, ви можете обговорити проблеми, які виникають у класі. Це активізує сприйняття та пізнавальну діяльність учнів.

Контакт викладача з учнем може змінюватися під час трансляції:

- вступні слова перед трансляцією;
- пояснення та копія процесу передачі;
- короткі висновки;
- Остання розмова.

Готуючись до телепередачі, викладач окреслить шляхи вдосконалення розуміння учнями навчальних матеріалів та розгляне способи поєднання навчальних матеріалів із телевізійними передачами.[1]

Отже, найефективнішою формою телевізійного мовлення є груповий перегляд у другій половині дня, особливо в школах-інтернатах та довгострокових середніх школах. Під час телепередачі вчитель звертає увагу учнів на кожен важливий момент, відповідає на питання, що цікавлять учнів, аналізує, узагальнює та фактичні висновки.

Література:

1. Квітко Т. Інтернет для самовираження та самопізнання / Т.КвіКТко // Початкова школа. - 2011. - № 3. - С. 55.

2. Отрошко Т.В. Організація позакласної та виховної роботи з використанням інформаційних та комунікаційних технологій [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/vkhnu/Nzkr/2008_21/23.htm

3. Положення про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти [Електронний ресурс]. - Режим доступу: - <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0659-00>

4. Степанов Є. Класний керівник. Зміст, форма і структура плану виховної роботи [Електронний ресурс]. - Режим доступу: - <http://osvita.ua/school/upbring/3649>

5. Шакотько В.В. Комп'ютер у початковій школі: навч.-метод. посібник / В.В. Шакотько. - К.: ТОВ Редакція «Комп'ютер», 2007. - 128 с.

6. Шакотько В.В. Методика використання ІКТ у початковій школі: навч.-метод. посібник / В.В. Шакотько. - К.: ТОВ Редакція «Комп'ютер», 2008. - 128 с.

ДОЦІЛЬНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Юркова О.Ф.

Долинський ЗЗСО І-ІІІ ступенів

Слов'янської районної ради Донецької області

Україна

Сучасна школа перебуває на етапі оновлення всієї системи викладання, на якому значне місце відводиться застосуванню інформаційно- комунікаційних технологій. Новітні ІКТ, стрімко увірвавшись у сучасне життя, стали потужним інструментом отримання інформації, ефективним засобом реалізації принципів доступності, послідовності, систематичності та наочності. Їх використання забезпечує удосконалення НВП, має велике значення у підготовці молоді до життя в інформаційному суспільстві [1, с. 6-7].

Сучасні уроки української мови та літератури неможливо уявити без застосування інформаційно-комунікаційних технологій, які можна використувати на різних етапах уроку: поясненні нового матеріалу, рефлексії, повторенні, контролі. Впевнена, що головне завдання використання ІКТ у процесі вивчення української мови та літератури – це підвищення пізнавального інтересу дітей до предмета та ефективність його опанування учнями. Дані технології допомагають у формуванні в учнів ключових компетентностей: загальнокультурної – школярі мають можливість ознайомитися з культурною спадщиною народів світу; соціальної – учні можуть брати на себе відповідальність за виконання справи, співпрацюють; інформаційно-цифрової – учаться розумінню етики роботи з інформацією (авторське право, інтелектуальна власність тощо); уміння навчатися впродовж життя – розвиток здатності школяра до пошуку та засвоєнню нових знань, набуття нових умінь та навичок, уміння визначати навчальні цілі та способи їх досягнення та інші [2].

Віртуальні екскурсії, тестування, презентації, дослідження, проекти – усе це стає ефективнішим, цікавішим при використанні під час підготовки, демонстрації ІКТ. Учнім подобаються завдання «з ключиком», наприклад, якщо учень правильно розставити розділові знаки (9 клас тема «Складне безсполучникове речення») – відкриється картинка чи заграє музика, з'явиться на моніторі цитата відомої людини тощо. Це підвищує мотивацію та пізнавальну активність учнів. Дітям стає цікаво, коли навчальний матеріал «викладає» (частково) комп'ютер. Великий інтерес викликають в школярів презентації, які спочатку використовуємо готові, а потім (спочатку за допомогою вчителя інформатики) створюють учні. Використовую ІКТ і при оголошенні домашніх завдань, які теж можна індивідуалізувати та урізноманітнити, наприклад, створити презентацію, кроссенс, кросворд, хмарки слів, підібрати аудіозаписи тощо (для кожного класу завдання підбираються з урахуванням рівня навченості учнів, потреб уроку, рівня володіння комп'ютерними програмами, наявності даних програм). Такі завдання викликають у дітей позитивні емоції. Використання на уроках ІКТ підвищує можливість індивідуального навчання, допомагає в організації самостійної роботи учнів, обсяг виконаних на уроці завдань збільшується, відбувається розширення інформаційних потоків при використанні Інтернет тощо. Інформаційно-комунікаційні технології допомагають учителю в управлінні навчальним процесом, видає результат виконання учнями завдань.

Дуже популярним у наш час є проведення інтегрованих уроків. Інтегрування звичайного уроку з комп'ютером дозволяє частину роботи перекласти на ПК.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій на уроках української мови та літератури дозволяє урізноманітнити форми подання матеріалу, забезпечує застосування ігрових прийомів, дозволяє застосовувати навчальні завдання різних типів, сприяє створенню навчального середовища, яке забезпечує «занурення» учнів в уявний світ, певні ситуації, розвиває творчі та дослідницькі здібності учнів, активізує пізнавальну діяльність школярів.

Література

1. Зиньковська З.О. Психолого-педагогічні аспекти використання мультимедійних засобів навчання // Класному керівнику для роботи – 2013. – № 7(55). – с. 6-12.
2. Орлова О.І. Компетентнісне навчання за допомогою ІКТ на уроках української мови та літератури. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : <http://5fan.ru/download.php>

